Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hэд гараа | № 225 (14030) | 1975 оной сентябриин 25, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

...ЬЯАТА АЖАЛДА— ...ЛААН ТУГ

...С-эй райкомуудай, колхоз, совхозуудай зуур- ...р республика дотороо эрхимлэжэ ябаhан ...нернуудай, ороохо зөөжэ байhан жолоошо- ...марай паар ехээр хахалhан трактористнуу- ...дэлэлдэ газетэдэмнай табан хоног бүхэндэ ...аа Улаан туг үргэгдэнэ. КПСС-эй XXV ...н хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөн- ...шадай тоодо оруулагдаhан эдэ механизатор- ...хүндэлэлдэ Улаан туг үргэгдэбэ.

...жапов **Норбо Цырендоржиевич** — Зэдын ...й Борьёогой совхозой комбайнер 352 гектар ...а, 6.172 центнер таряа сохёо.

...ов **Яков Минаевич** — Борьёогой совхозой ...нер 323 гектар дээрэhээ 5.686 центнер таряа ...аа.

...ов **Георгий Афанасьевич** — Борьёогой сов- ...комбайнер 316 гектар хуряажа, 5.402 цент- ...ряа сохёо.

...асов **Василий Андрианович** — Борьёогой ...ой комбайнер 317 гектар дээрэhээ 5.229 ...р таряа абаа.

...кий **Николай Семенович** — Борьёогой ...ой комбайнер 319 гектар хуряажа, 5.470 ...р таряа сохёо.

...нский **Геннадий Николаевич** — Борьёогой ...ой комбайнер 659 гектар таряа амяарлан ха-...

...крещенных **Виктор Степанович** — Бэшүүрэй ...й Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой ком- ...5.750 центнер таряа хуряагаа.

...ов **Андрей Андреевич** — Дзержинскиин нэ- ...тэ совхозой комбайнер 5.500 центнер таряа ...аа.

...леев **Василий Павлович** — Бэшүүрэй айма- ...обеда» колхозой комбайнер 5.120 центнер та- ...ряагаа.

...баев **Базар-Доржо Тушинович** — Бэшүүрэй ...ой комбайнер 662 гектар таряа амяарлан ха-...

...ов **Георгий Гаврилович** — Кабанскын айма- ...йгалай совхозой комбайнер 5.300 центнер та- ...ряагаа.

...сов **Валерий Александрович** — Кабанскын ...ой комбайнер 5.200 центнер таряа хуряагаа.

...нов **Александр Владимирович** — Кабанскын ...й «Шергинский» совхозой комбайнер 5.200 ...р таряа хуряагаа.

...астай бэрхээр ажаллажа, алтан таряа урас- ...ябагшадта — алдар соло!

КПСС-эй XXV съездые ажалай амжалтаар угтая!

ТАРЯА, ХАРТААБХА, ОВОЩ ГҮРЭНДӨӨ ТАҺАЛГАРЯАГҮЙГӨӨР ТУШААЯ!

...ЕРГИНСКИЙ» СОВХОЗДО

...нскын аймагай «Шер- ...» совхоз манай рес- ...н эгээл томо ажа- ...ай нэгэн юм. Тус сов- ... жэлдэ 315 гектарта ...а таряа hэн. Гектар ... дунда зэргээр 100 ...hээ бага бэшэ урга- ...а социалис уялгатай ... Мүнөө хартаабха ...а дүүрэхэ тээшээ ...ой. Гектар бүриhөө ...115 центнер хартааб- ...на. Тиихэдэ гүрэндөө ... центнерыень худал- ...сэбтэй байгаа hаа, ... hүүлэй мэдээгээр 15 мянган центнертэ хүр- гөөд байна.

Захагүй шэнги хабтайhан поли дээрэ хартаабха малта- даг долоон комбайн хүдэлжэ байна. Дүй дүршэлөөр баян болоhон эндэхи хартаабха- шад хоёр зуугаад гектарай ургаса хуряагаад байна. Семен, Дмитрий Пермяков- тон, Иннокентий Дубинин, Иван Михайлов гэгшэдэй жо- лоододог агрегадууд үглөө- нэй наранhаа үдэшын боро хараан болотор иишэ тии- шээ поли дээгүүр hубарил- дана. Комбайнhаа абтаhан хартаабха тэрэ дороо пункт- да асарагдажа, илгагдана, сэбэрлэгдэнэ. Тэндэпээ тэрэ- нээ автомашинада ашажа, гүрэндэ тушаахаар ябуулна. Хартаабха илгаха пунктда Зүүн Сибириин технологи- ческа институдай 50 сту- дентнэр ажаллана. Улаан- Үдын 3-дахи ГАП-ай үни- нэй жолоошод Вячеслав Бурлаков, Владимир Семен- ников гэгшэд урагшаа hа- наатайгаар хүдэлнэ.

— Үшөө жараад гектар хартаабха үлөөд байна. Гү- рэндэ хартаабха тушааха уялгаяа холо үлүүлхэ, мүн ерэхэ жэлэй тарилгада бар- дам хүрэхэ хүрэнгэ хааха түсэб сүм дүүргэхэбди. Сов- хозой хартаабхашад, меха- низаторнууд гүрэндэ хар- таабха худалдаха табан жэ- лэйнгэ даабари үлүүлэн дүүргэхэ аргатай — гээд, агроном-овощевод Федор Ефофанович Мордовской манда хөөрэнэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: звеное хүтэлбэрилэгшэ Семен Васильевич Пермяков, тэрэ- нэй жолоододог агрегат по- ли дээрэ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото- текст.

КАБАНСК: 100000 ЦЕНТНЕР ОРООҺОН

△ Кабанскын аймагай ажахынууд түгэсхэхы жэлдэ гүрэндөө 100000 центнер ороохо тушааха даабаряа хахадлаад байна. △ Тиихэдэ эндэхи «Шергинский» совхоз таряа хуряалгаяа дүүргэhэн амжалтатай △ Бүхыдөө 9482 гектар тарянай га бүриhөө 16 шахуу центнер ороохон абтаа. △ Тус ажахын коллектив түгэсхэхы жэлдэ ороохо гүрэндэ тушааха табан жэлэй түсэб хоёр дахин үлүү- лэн дүүргэхэ уялга абанхай.

КАБАНСКЫН аймагай алишье ажахын таряа- шад жэлhээ жэлдэ ороохото болон бобово ургамалнуудай, хартаабхын тогтууритай баян ургаса хуряадаг баян дүршэл яhалашье шудалhан зон. 1971 ба 1973 ондо удаа дараалан болоhон аймшагтай үерэй ехэ хохидол ушаруул- башье hаань, ороохо таряа, хартаабха абаха, гүрэндэ худалдаха юhэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабарие ам- жалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

Гүрэндэ ороохо худалдаха табан жэлэй түсэб бүхы ай- магаараа дүүргэhэн тухай богонихон мэдээсэл сентяб- риин 16-да республикын, аймагайшье газетэнүүдтэ, мүн радиогоорше тунхаг- лагдаа hэмнай.

Юhэдэхи түсэбтэ табан жэлэй туршада хамтадаа 134.200 центнер ороохо бэ- лэдхэхэ даабаритай байhан Кабанскын аймагай совхо- зууд түсэбhөө гадуур таряа тушаалгаяа үргэлжэлүүл- hээр. Энэ нэмэлтээ адаг 70 мянган центнертэ хүргэхэ арга боломжотойбди гэжэ Кабанскын таряашадай мэ- дүүлhэндэ урмашамаар. Һүү- лэй мэдээгээр энэ жэлдэ та- би мянга шахуу центнер ороохон гүрэнэй амбаарта ороод байна...

Хоёр-гурбан үдэрэй тур- шада ута ороhон бороо поли дээрэхи хамаг хүдэлмэри зогсоогоод байгаа hэн. Яаха- шье аргагүй. Теэд ургаса хуряалгала эхилhэн саrhаань хойшо иигэжэ халуун ажа- лай замхаhан ушар хэды да- хин ушараа гээшэб! Даншье hаа хэтэрмэ үhээтэй намар болоо ха юм даа.

Гэбэшье аймагай диилэнхи олон механизаторнууд энэ бэрхэшээлhээ огто тунхаря- гүй, ургууhан баян ургасаяа саг соонь, үрилтэ хоролтодо оруулангүй хуряажа абахын тула хамаг хүсэеэ, мэргэжэл шадабаряа зорюулна бшуу.

Таряа хадалга, ороохо со- хилго, мүн хартаабха малта- ха хүдэлмэри «Шергинский» совхозой отделени бүхэндэ илангаяа урагшатайгаар ябуулагдаа. Тус ажахы энэ жэлдэ аяар 9500 шахуу гек- тар ороохото болон бобово ургамалнуудые таринхай hэн. Энэ ехэ дайдын ургаса хуряалгада 66 комбайн та- бигдаа. Имагтал комбайнер- нуудай нэтэрүү, габшагай ажалай аша туhаар тус ажа- хы аймаг дотороо эгээл түрүүлэн таряагаа хадажа, со- хижо дүүргэбэ. Энэ жэлдэ адаг 150 мянган центнер ороохо абаха гэhэн социалис уялгаяа үлүүлээ. Гектар бү- риhөө дунда зэргээр ургаса 16 шахуу центнер болоо.

Таряа хадалга, баал суг- луулан сохилго дээрэ 6-дахи отделениин комбайнер, сов- хозой парткомой гэшүүн Юрий Семенович Тугарин, КПСС-эй райкомой гэшүүн, 5-дахи отделениин партбю- рогой секретарь Александр Владимирович Тыхенов, пар- тиин гэшүүн Григорий Федо- рович Дубинин гэгшэд жэ- шээтэ hайнаар, бусадаа уда- ридан хүдэлөө. Тэдэнэр тус тустаа 5—6 мянга гаран центнер ороохо сохижо, сов- хозойнгоо тоогто ябуулhан алдартай. Иимэ үрэ дүн ур- дань нэгэтэшье түйлагдаагүй юм гэжэ эндэхи хүтэлбэри- лэгшэд хөөрэлдэжэ байгаа hэн.

Отделенинүүдэй тоог дээрэ буулгагдаhан ороохо сэбэр- лэлгэ, хатаалга дээрэ хүдэ- лэгшэд үдэр, hүнине илгад- гүй хүдэлнэ гэхэдэ үлүү юумэниинь огто байхагүй. Тиигээшьегүйдэ аргагүй. Ороохон ехэ нойтон, халаха, гутахаяа hанажа, ехэ шахар- дуу байдал ушаруулна бшуу. Эдэнэрэйл оролдолгын хү- сөөр гүрэндэ шэнэ ургасын дээжэ тушааха хүдэлмэри шанга эршэтэйгээр ябуулаг- дана. Энэ ажахын коллектив түгэсхэхы жэлдэ 25 мянган центнер ороохо бэлэдхэхэ социалис уялгатай. Мүнөө 14 мянга гаран центнер тушааг- данхай. Хэрбээ абаhан уял- гаяа бэелүүлжэ шадаад бай- гаа хадаа, «Шергинский» совхоз гүрэндэ таряа худал- даха табан жэлэйнгээ түсэб- тэ даабарие хоёр дахин дүүргэхэнь гээшэ бшуу.

Табан жэлэй туршада хам- та 25 мянган центнер ороохо худалдаха гүрэнэй түсэбые энэ ажахын коллектив дүр- бэн жэлэй хугасаада хүсэн- дэнь хүргөө hэн. Харин тү- гэсхэхы жэлдэнь бүхэли та- бан жэлэй үшөө нэгэ түсэб дүүргэхэнь ха юм. Тарян ажалдахи намарай али бүхы хүдэлмэри энэ совхоздо адли тэгшээр ябуулагдажа бай- hандань баясамаар. 7000 гектар намарай паар хахалха түсэбтэй. Мүнөө таба мянга гаран гектар газар элдүүри- лэгдэнхэй. Даабаряа заата- гүй баhал үлүүлхэбди гэжэ совхозой хүтэлбэрилэгшэд найдуулна.

Хартаабха ургуулагшад мүн лэ урматайгаар хүдэл- нэ. 315 гектар хартаабхаяа мэнэ малтажа дууhахаяа байна. Гектар бүриhөө 110- аад центнер ургаса абтана. Энэ жэлдэ гүрэндөө 13 мян- ган центнер тушааха дааба- ритай. Мүнөө тэрэнээ хоёр мянган центнерээр үлүүлээд байна. Түсэбhөө гадуур хар- таабха худалдалга үргэлжэл- hээр. Поли дээрэхи hолоомо суглуулха хүдэлмэридэ гори- той хүсэн табигданхай. Ажа- хын инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд hолоомо суглуулдаг ехэ хүсэтэй онь- hон түхеэрэлгэ өөhэдөө зо- хёон хабсаргаа. Тэрэ шэнэ подборщигыень аяар Шэтын областьhоо хүнүүд ерэжэ ха- раhан, шэнжэлhэн байха юм.

Ургаса хуряалга, ороохо, хартаабха гүрэндэ худалдаха хүдэлмэри Кабанскын сов- хоздо яhала эмхитэйгээр эр- хилэгдэжэ байна. Гэбэшье 6854 гектар ороохото урга- малнуудай үшөө хоёр мянга шахуу гектарынь хадагдаа, сохигдоогүй байна. «Шер- гинский» совхозой механиза- торнуудай эршэдэ нэгэ бага хүрэхэгүй байhаниинь элир- нэ. Зүгөөр мүнөө тэнгэри сэлмэг, газар хатанги, hаата- ха юумэн үгы. Эндэшье ху- ряалга хурдандаа ороо. Үшөө тиихэдэ хүршэ «Шергин- ский» совхозой эгээл бэрхэ хэдэн комбайнернууд хүдэл- мэридэнь хамhалсахань.

Үнэхөөрөө, таряа хуряал- гын хүдэлмэри түргэндөө ороо. Һүүлэй мэдээгээр Ка- банскын аймагай бүхы таряа- найнь 23 процентнь лэ ойрээ хүртөөгүй байна. Комбайнер- нуудай ажалай эршэ бүри шангадаха зэргэтэй. Комбай- найнгаа бункерта үшөө нэгэ алтан одо зуруулха хүсэлэн- тэй механизаторнууд аймаг соо захаhаа абаад ааб даа.

Гэхэтэй хамта таряа гү- рэндэ тушаалга хурдаар ябуулагдана гэжэ хэлэхээр бэшэ хаш. Бороо ходо орон- туу байжа, тарянай хатаса удаарна, сохюулhан ороохон үлэмжэ шиигтэй гэhэн шал- тагаанда дашуурха ушар үзэгдөө. Сэхыень хэлэхэдэ, ургаса hайнтай таряа үргэл- жэдэнь ургуулжа, гектар бү- риhөө 15—20 центнер ороо- hо сохижо байhан ажахы- нуудтай аймагта 100 мянган центнер хадаа тиимэ диилэ- жэ ядамаар бэшэ даабари. Зарим аймагуудта гансаараа 50—80 мянган центнер хү- рэтэр ороохо гүрэндөө худал- даха социалис уялгатай, тэ- рэнээ амжалтатайгаар бэе- лүүлжэ байhан ажахынууд олон бии бшуу.

Ушар иимэhээ ургаса ху- ряаха, хартаабха малтаха, намарай паар хахалха хүдэл- мэритээ тон адли ябасатай- гаар энэ эгээл түрүүлэн дүүргэхэ гол уялгаяа бэе- лүүлхэ эрилтэ зүб лэ табиг- дана гэжэ hанагдана.

Г. ЦЫРЕТОРОВ,
манай тусхай корр.

ОЛОН МИЛЛИОН ЗОНОЙ ХҮСЭТЭ ХҮДЭЛӨӨН

Стахановска хүдэлөөнэй 40 жэлэй ойдо зорюулагдаhан бүхэсоюзна научно-практическа конференци

...үүшын табан жэлнүү- ...сэбүүдые дүүргэхэ, ...ороноо хамгаалгын ...э дайнда манай илал- ...таха, арадай ажахые ... бодхоолгын жэл- ..., социалис обществоёо ...дань хүгжөөлгын хэ- ...шухала үүргэ дүүргэ- ...ной миллион зоной хү- ...хүдэлөөнэй — стаха- ...а хүдэлөөнэй 40 жэлэй ...сэбэ. Коммунис суб- ...удай ба табшагай- ... үргэлжэлэл бологшо ...овска хүдэлөөн ажалай ... дээдэ бүтээсын түлөө ...й шэнэ шатын эхи та- ... юм.

... гайхамшаг ойдо зо- ...даhан бүхэсоюзна на- ...рактическа конференци ...брин 23-да Москвада- ...союзуудай байшангай ... зал дотор нээгдээ. ...ПС, СССР-эй Наука- ...й академи, ВЛКСМ-эй ... Ажалай ба салин хүлhэ- ...суудалнуудаар СССР-эй ...стрнүүдэй Соведэй Гү- ... комитет энэ конферен- ... үнгэргэжэ байна.

... дотор — стахановска ...өөнэй үүсхэлшэд, бүхы ... доторoo алдаршаhан хү- ... — К. А. Борин, А. Х. ...тин, М. И. Виноградова, ... Гармаш, М. В. Гна- ... И. И. Гудов. М. С. ...енко. П. И. Кавардак, ...Ф. Кривонос, К. Г. Пет- ... И. С. Сметанин, Т. В. ...рова, бүгэдэ арадай со- циалис мүрысөөе толгойлжо ябагшад, мүнөөнэй үйлэдбэ- риин үүсхэлшэд ба түрүү- шүүл. Конференциин хүдэл- мэридэ КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Со- ведэй харюусалгата хүдэл- мэрилэгшэд, партийна, проф- союзна ба комсомолой эмхи- нүүдэй түлөөлэгшэд, ми- нистерствэнүүд болон албан зургаануудай, предприяти- нуудай хүтэлбэрилэгшэд, эр- дэмтэд хабаадана.

Хүндэтэ президиумдэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй Цент- ральна Комитедэй Политбю- рое ехэ баярай оршон бай- далда hунгаба.

Конференцидэ хабаадаг- шадта нүхэр Л. И. Брежне- вэй амаршалга эльгээhэн ту- хай мэдээсэлые эндэ сугла- рагшад нэрьемэ, удаан зам- хашагүй альга ташалгаар угтаа.

ВЦСПС-эй секретарь В. И. Прохоров ажалшадай зохёон байгуулхы үүсхэлые хүгжөөн бадаргаха, социалис мүры- сөөндэ хүнүүдые олоор ха- баадуулха гэжэ ехээр орол- додог байhанайнь түлөө Ком- мунис партиин Центральна Комитедтэ, нүхэр Л. И. Брежневтэ конференциин зүгhөө халуун баяр, баясха- лан хүргэбэ.

«Центральная Ирмино» гэжэ Донецкэ шахтын пар- торг байhан Социалис Ажа- лай Герой К. Г. Петров кон- ференцидэ хабаадагшадые стахановецуудай үмэнэhөө амаршалаа.

ВЦСПС-эй секретарь И. М. Владыченко «Стахановска хү- дэлөөн ба мүнөө үеын социа- лис мүрысөөнэй хүгжэлтэ» гэhэн элидхэл хэбэ. «Социа- лис общественн хүгжэлтэдэ социалис мүрысөөнэй дүүр- гэдэг үүргэ» гэhэн асуудал академик А. М. Румянцевай элидхэлэй темэ байгаа. ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Е. М. Тяжельни- ков «Социалис мүрысөөн ба залуушуулые коммунис ёhoop хүмүүжүүлгэ» гэhэн асуудалтай элидхэл хэбэ. Ажалай ба салин хүлhэнэй асуудалнуудаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гү- рэнэй комитедэй түрүүлэг- шын нэгэдэхи орлогшо С. С. Новожилов «Стахановска хү- дэлөөн ба ажал эмхидхэхэ түрүү онол аргануудай хүг- жэлтэ» гэhэн элидхэл хээ.

КПСС-эй XXV съезд зар- лаха тухай мэдээсэл хүдэл- мэришэн ангиин, колхозно- таряашадай, интеллигенциин дунда ажалай ба политиче- скэ эдэбхи хэшээлэй шэнэ бадаралта үүсхээ. «КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй соло- тойгоор угтахын түлөө со- циалис мүрысөөн тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол партийна, профсоюзна, ком- сомолой эмхинүүдые, ажа- хын зургаануудые ажал ябуулгын тодорхой програм- ма зэбсэглэбэ. Олон милли- он ажалшад түрэл партиин- гаа съезднүүдые шэнэ илал- та амжалтануудаар угтадаг алдарта hайхан ёhо заншa- лаа үргэлжэлүүлжэ ба хүг- жөөжэ, съездын урда тээхи габшагай ажалай вахтада жагсанхай гэжэ конференци дээрэ тэмдэглэгдээ.

Түмэр замай транспорт дээрэхи стахановска хүдэлөө- нэй үүсхэлшэ, баруун-урда түмэр замай начальник, Со- циалис Ажалай Герой К. Ф. Кривонос, партиин Москов- скo городской комитедэй секретарь Л. И. Греков, «Кузбассуголь» комбинадай «Октябрьская» шахтын нэ- гэдхэмэл бригадын бригадир Ю. П. Черепов, И. Ф. Тево- сянай нэрэмжэтэ «Электро- сталь» заводой булад хай- луулагша, Социалис Ажалай Герой В. Д. Постников гэг- шэд конференци дээрэ мүн лэ үгэ хэлээ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын ор- логшо В. Н. Новиков конфе- ренциин хүдэлмэридэ хабаа- дана.

(ТАСС).

НЬЮ-ЙОРКДО ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД БОЛОО

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбю- рогой гэшүүн, СССР-эй га- даадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко сентябриин 22-то ООН-ой генеральна секретарь К. Вальдхаймтай уулзаа.

ООН-ой Генеральна Ассамб- лейн XXX сессиин хүдэлмэ- ритэй холбоотой хэдэ хэдэн асуудалнууд хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

А. А. Громыко ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXX сессиин түрүүлэгшэ, Люк- сембургын правительствын түрүүлэгшэ ба гадаадын хэ- рэгүүдэй министр Г. Торн- той мүн лэ уулзажа, ООН-ой Генеральна Ассамблейн мү- нөөнэй сессиин хүдэлмэридэ хабаатай асуудалнуудаар хөөрэлдэhэн байна.

А. А. Громыко сентяб- риин 23-да аха дүү социалис оронуудай — Польшын, Бол- гариин, ГДР-эй, Чехослова- киин, МНР-эй, Венгриин, Ку- бын ба Румыниин делегаци- нуудай толгойлогшонортой уулзаа. Вьетнамай Демокра- тическа Республикын, Урда Вьетнамай Республикын, Ко- рейн Арадай-Демократиче- ска Республикын саг үргэл- жын адаглагшад энэ уулзал- гада мүн лэ хабаадаба.

Үнэн зүрхэнэй, хани ёhо- ной оршон байдалда үнгэр- hэн уулзалгын үеэр ООН-ой Генеральна Ассамблейн мү- нөөнэй сессиин хүдэлмэри- тэй холбоотой хэдэ хэдэн асуудалнууд зүбшэн хэлсэг- дээ.

А. А. Громыко ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэ- шүүн, Польшын Арадай Рес- публикын гадаадын хэрэгүү- дэй министр С. Ольшовски- той эндэ уулзаба.

Хани ёhоной хөөрэлдөөнэй үедэ уласхоорондын хэдэ хэдэн асуудалнуудаар, тэрэ тоодо ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXX сессиин хү- дэлмэридэ хабаатай асуудал- нуудаар, hанал бодолнуудаа зүбшэн хэлсээ.

А. А. Громыко сентябриин 22-то ФРГ-гэй Федеральна канцлерай орлогшо, гадаа- дын хэрэгүүдэй министр Г.-Д. Геншертэй уулзажа, хөөрэлдэhэн байна.

Уридшалан хэлсэгдэhэнэй ёhoop, хоёр талые hонирхуул- даг, Советскэ Союзай ба Ба- руун Германиин харилсаан- да хабаатай хэдэ хэдэн асуу- далнуудаар hанал бодолнуу- даа зүбшэлөө. Тэрэшэлэн уласхоорондын хэдэн шухала асуудалнууд, тэрэ тоодо ООН-ой Генеральна Ассамб- лейн XXX сессиин хүдэлмэ- ритэй холбоотой асуудал- нууд зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Хөөрэлдөөн бүтэмжэтэй ор- шон байдалда үнгэрөө.

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведтэ уулзалга болобо

КПСС-эй ЦК-гай Полит- бюрогой гэшүүнэй кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. С. Соломенцев Россиин Федера- циин правительствын уряа- лаар Советскэ Союзда ерээд байhан Рейнланд-Пфальц гэ- жэ газар нютагай (ФРГ) премьер-министр, Христиан- ско-демократическа союзай түрүүлэгшэ (ХДС) Г. Коли- той сентябриин 23-да уулзаба.

Хоёр талые hонирхуулдаг асуудалнууд тодорхой, сэхэ хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэн хэлсэгдээ. Хүршэ hайн ха- рилсаатай байха гэжэ СССР- эй ба ФРГ-гэй эрмэлзэдэг тухай тусхайлан тэмдэглэг- дээ.

(ТАСС).

СССР-эй НАУКАНУУДАЙ АКАДЕМИДЭ

«Союз», «Аполлон» гэжэ замбуулинай онгосонуудай хамтын ниидэлгэдэ хабаада- hан американ астронавтнууд Москвада ерэhээр гурба хо- ноод байхадаа, сентябриин 23-да СССР-эй Наукануудай академидэ айлшалжа эхилээ. СССР-эй Наукануудай акаде- миин президентын уялгые дүүргэгшэ академик В. А. Котельников айлшадые совет эрдэмтэдэй үмэнэhөө амар- шалба. Таанадай түүхэтэ ниидэлгэ замбуулин соогуур ниидэхэ техникэ улам на- рижуулан hайжаруулха, мэ- най дэлхэйе, замбуулинай дайдые научна ёhoop шэн- жэлгээе улам гүнзэгырүүлхэ хэрэгтэ тон ехэ үүргэ дүүр- гэhэн байна. Энэ ниидэлгэ эрдэм, техникын талаар улас- хоорондын харилсаа холбоо үргэдхэхэ замай шухала хү- бинь болоо, — гэжэ уулзал- гада ерэhэн «Союзай» ба «Аполлоной» экипажнуудай гэшүүдтэ хандан мэдүүлбэ.

Удаа тээнь экипажнуудай командирнууд хамта ниидэхэ үедөө хэhэн научна туршал- ганууд тухайдаа тодорхой- гоор хөөрөө. Шэнжэлгэнүү- дэй даб дээрэхи үрэ дүнгүүд ямар байгааб гэжэ астро- навтнууд ба космонавтнууд эрдэмтэдhээ асуугаа. Хам- тын туршалгын үедэ абта- hан олохон мэдээнүүд үшөөл шалгагдажа, шэнжэлэгдэжэ байнхай.

Уулзалгынгаа түгэсхэлдэ Алексей Леонов, Томас Стаффорд замбуулинай бэ- лэгүүдые — замбуулинай зам- да залгалдан, хамта ниидэл- гын хүндэлэлдэ зорюулагда- hан дурасхаалай медаль, тэ- рэшэлэн замбуулинда гараад ябахадаа экипажнуудай абал- саhан, СССР-эй ба США-гай гүрэнэй тугуудые СССР-эй Наукануудай академидэ ба- рюулаа.

«Союз», «Аполлон» гэжэ корабльнуудай экипажнууд тэрэл үдэртөө Кремлиин ха- нада, Ю. А. Гагаринай, С. П. Королёвой хүдөөлүүлэгдэhэн газартань сэсэгүүдые табиба.

Португалиин Президент генерал Ф. Кошта Гомешэй албанай хэрэгээр СССР-тэ ерэхэ тухай

Португалиин Республикын Президент генерал Франсис- ку да Кошта Гомеш, госпо- жа Мария Эстела Кошта Го- меш СССР-эй Верховно Со- ведэй Президиумэй, Совет- скэ правительствын уряалаар байгша оной октябриин эхеэр албанай хэрэгээр Со- ветскэ Союзда ерэхэнь.

АЖАЛШАДНАЙ ЗОРИГЖЭНГИ

Мал ажал эрхилдэг манай совхозой малшад КПСС-эй ээлжээтэ XXV съездые зарлаха тухай партиин ЦК-гай 1975 оной апрелиин Пленумэй тогтоолые ехэ баяртайгаар угтаа, фермэ, гүүртэнүүд бүхэндэ үбшэн хэлсэhэн байна. Энэ үдэрые уттулан хүн бүхэн хубиингаа ажалай ямар бэлэг бэлдэхэб гэhэн хөөрэлдөөн гаража, шэнэ социалис уялга абтаа hэн. Совхозой дирекци, партиина, комсомолой комитедүүд, профсоюзай рабочкомо ажалшадай дунда олигуулжа хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, хүн бүхэнэй хубиин табан жэлэй, бүхы совхозойнгоо табан жэлэй түсэбүүдэй дүүргэлтэ тухай хөөрэлдөөнүүдые хэхэн юм. Партиингаа XXV съездые угталга бэлдэхэ тухай тогтоолой гархада, манай малшад өөhэдынгөө ехэ хүдэлмэриин хэмжээе тодорхойлhон байгаашье, үшөө дахин шүүмжэлжэ, хаража үзэhэн байна.

Юhэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые бүхы талаарнь дүүргэлтэдэ хамаг хүсөө элсүүлхэ гэhэн гол зорилго табигдажа, социалис мүрысөөнэй охин шэнээр бурьядана. Энэ зорилгын ашаар, малшадай эдэбхи үүсхэл үшөө дэшэлээ, табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ табигдаhан түсэбүүд, абаhан социалис уялганууда амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

Жэшээлбэл, гүрэндэ hү тушааха табан жэлэйнгээ түсэбые августын 1-дэ 101 процент дүүргээбди. Энэ оной эсэс болотор үшөө 800 центнер hүн гүрэндэ худалдагдаха. Түрүү hаалишан, Санагын сомоной Соведэй депутат Софья Будаевна Будаева хубиингаа табан жэлэй түсэбые 116,4 процент августын 1-дэ дүүргээд, арбадахи табан жэлэй түсэбөө ажаллажа байна. hаалишад С. Гомбоева, Х. Гармаева, Р. Х. Бутаева, Х. Доржиева болон бусад түсэбтэ даабаринга дүүргээд дүтэлзэнэ. Эдэнэр байгша ондо үнеэн бүриhөө 2000-hаа 2200 килограмм хүртэр hү hааха социалис уялгануудаа үлүүлэн дүүргэхэеэр хараална.

Ажахынай гол шэглэл мал ажал hэн тула мяха үйлэдбэрилгэ, гүрэндэ худалдалга манай ажалай гол сэгнэлтэ үгэдэг юм. Табан жэлэй түсэбөөр манай совхоз 25150 центнер мяха гүрэндэ худалдаха ёhотой. Үнгэрhэн 4 жэл 8 hарын туршада 21.370 центнер мяха тушаагаабди. Жэлэй дүүрэлтэ үшөө 4220 центнер мяха тушаахаар бэлдэжэ байнабди. Тиигэжэ 440 центнер мяха табан жэлэй түсэбөөр гадуур худалдаха, найман жэлэй табан жэлэй хэмжээе 1,6 дахин үлүүлхэ аргатайбди. Түгэсхэхы жэлэй үлэhэн хугасаа соо 1400 толгой эбэртэ бодо мал шахан таргалуулагдаха, дунда зэргээр толгой бүриин шэгнүүр 336 килограммhаа доошоо бэшэ худалдагдаха болоно. Тэдэнэйгээ 80 процентые тарган гэhэн сэгнэлтэтэйгээр худалдахабди.

Мал бэлшээхэ, шахан таргалуулха дүй дүршэлтэй болоhон малшад манай нютагта олон юм. Мал бэлшээн таргалуулжа, шэгнүүрыень нэмээхэ талаар совхозой мал адуулагшад 12 хүн хубиингаа табан жэлые болзорhоонь урид дүүргээ. Тэдэнэй тоодо Санагын сомоной Соведэй депутат Цырендулма Бадмаевна Охинова, Ажалай Алдар Солын III шатын орденто А. Б. Бандеева, Г. Ц. Логинов, Х. Балуева, Д. Д. Намсараева, Ц. Д. Гомбоева, Ц.-Х. Мархаева, Б. Цыренова, Ц.-Х. Николаева, Б.-Х. Хадаева болон бусад оролсоно. Дээрэ нэрлэгдэhэн малшаднай хубиингаа табан жэлэй түсэбые 153—149 процент дүүргээ. Тэдэнэй, бүхы малшадай тон ехэ оролдолго гаргаhанай ашаар совхознай адууhа малай тоо толгой олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлэн, мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдаха табан жэлэйнгээ түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

Хүдөө ажахын мүнөө үе сагай алхасын хэмжээгээр харахада, тэрэниие оньhожоруулаагүй hаа, иимэ амжалтануудай түйлагдахагүй байhаниинь лабтай. Энээниие манай совхозой ажалшад өөhэдынгөө бодото ажал дээрэhээ хаража байна. Адуун hүрэгтэйгөө хамта арбан мянга шахуу мал hүрэгые тэжээлээр хангаса хадаа эгээл гол шухала асуудал болоно ха юм. Урдандаа үнеэн бүриhөө 500—600 килограмм hү hаахын түлөө тиимэ ехэ тэжээлэй хэрэглэмжэ багашаг байгаа гэжэ хэнэйшье мэдэхээр. Мүнөө үнеэн бүриhөө 2000 килограмм hү hааха дабаан дээрэ гараад, зарим hаалишаднай холо үлүүлжэ ябана. Тиихэдэ дунда зэргээр 175—240 килограмм шэгнүүртэй үхэр гүрэндэ тушаахадаа, hүрэг соohоо илгажа гаргаад лэ абаашадаг байгаабди. Мүнөө толгой бүхэнэй 300—400 килограмм шэгнүүрэй түлөө тэмсэгдэжэ, яhала hайн амжалта түйлагдажашье байна.

Эдэ зарим тэды алхамууд хадаа хүдөө ажахые машина, техникээр хангаса hайжаруулhанай аша үрэ мүн гэжэ сэхэ мэдэхээр. Үбhэ бэлэдхэлгэ, силос болон сенаж даралга hүүлэй хэдыхэн жэлнүүдтэ хэды дахин ехэ болоо. Олон жэлэй тарималы ногоо ургуулжа эхилhэнhээ захалаад тэжээлэй hайн бааза бэлэдхэлгэдэ тон ехэ анхарал хандуулагдана. Иимэ хүдэлмэри манай механизаторнууд гол түлэб бүтээдэг болонхой. Буряадай АССР-эй габьяата механизатор Д. Доржиев, Ц.-Д. Цыренжапов, Ч. Цыбенов, М. Намсараев, жолоошон В. Шагжиев болон бусад малшадайнгаа хүдэлмэриин хахадые бүтээлсэдэг хүнүүд гээшэ.

Энэ жэл ниитын малай үбэлжэлгэдэ түгэс hайнаар бэлдэхын тула 6.520 центнер сенаж, 700 тонно силос, 35 мянган центнер үбhэ бэлэдхээд, энэ хүдэлмэрээ үшөө үргэлжэлүүлhээр байнабди. Хура бороо ехээр орожо, уhанай үертэ олон жэлэй тарималы ногооной ургаса ехээр хохидолдо ороо. Мүн хээрын сабшалангай ехэхэн газар уhанда абтаа. Тиибэшье манай совхозой бүхы хүдэлмэришэд ниитынгээ малда үбэлжэлгын үедэ хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхын тула бүхы арга боломжонуудаа элсүүлжэ байна.

Тэжээл бэлэдхэлгын үедэ манай нютагай эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадые энэ хүдэлмэридэ хабаадуулха тухай сомсоведэй гүйсэдком ехэ оролдолго гаргаа. Хамта дээрээ хорёод хүн үбhэ хуряалгада саг үргэлжэ хабаадалсаба. Соёлой байшангай директор Санжа Бадархаевич Ардаев залуушуулые дахуулан, эсэгэ ёhоной анхарал, hургаал үгэжэ, 120 гектар талмайн үбhэ хуряагаа. Эдэнэр гар хажуураар ехэнхи талмайгаа сабшажа, гектар бүриhөө 15 центнер үбhэ абаа. Мүн Ш. Мархаев, С. Банзаракцаев, Н. Хадаев гэгшэд звенонуудые толгойлжо, тон hайнаар ажаллаа.

Зэдэ голой эхинэй холын сабшалан дээрэ 80 гаран хүн 8 звено боложо хубаараад, тэжээл бэлдэхээ юм. Тэдэниие эдеэ хоол болон бусад бүхы хэрэгтэй юумээрнь хангасые сомоной Совет hайнаар бэелүүлээ. Сомоной Соведэй түрүүлэгшэ, нютагаймнай хүндэтэй ахамад нүхэр, ажалай ветеран Санжа Хабарович Санжитов тэжээл бэлэдхэлгын үедэ Соведэй хүдэлмэриие энэл хэрэгтэ шэглүүлжэ, тон ехэ туhаламжа хүргэбэ.

Табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ хүн бүхэнэй эрмэлзэлгэ, оролдолго, хараалhан түсэбүүдээ, абаhан уялгануудаа бэелүүлгэдэ, партиин XXV съездые эрхимээр угталгада зорюулагданхай. Энээн тушаа манай партийна организаци, профсоюзай комитет социалис мүрысөө үргэдхэн, ажалшадай эдэбхи дээшэлүүлнэ. Совхоздо 45 агитатор, 15 политинформатор, 12 элидхэлшэ ажаллана. Нютагаймнай арадай хоор ажалшадта hонирхолтой концертнүүдые харуулдаг юм. Ажахын болон соёл сурталай хүдэлмэриие зохилдуулан эмхидхэхэ, арад зоной ажаhуудалай улам hайжарха, баян шанга шадалтай болгохо тухай ехэ оролдолго гаргагдана.

Манай совхозой хүдэлмэришэд табан жэлэй эхинhээ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ хам оролсожо, аймаг соогоо оло дахин дамжуулгын Улаан тугаар шагнагдаа. 1974 ондо тариан ажалай болон мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха түсэб амжалтатайгаар дүүргэhэнэй түлөө РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугта, мүнгэн шанда хүртэhэн байна.

Ерэхэ табан жэлэй богоhо дээрэ, түрэл партиингаа ээлжээтэ XXV съездын урда тээ манай совхозой хүдэлмэришэд юhэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые болзорhоо урид — hү, ноohо гүрэндэ худалдалга дүүргэгдэнхэй, мяха худалдалгые хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр болотор дүүргэжэ, малай тоо толгой олошоруулха даабаряа нилээд үлүүлхэ зорилго табинхай. Энэмнай манай ажалшадай зүгhөө партиингаа съездэ бэлэг болохо байна.

В. ЦЫРЕНОВ,
Захааминай аймагай Санагын совхозой директор.

XXV КПСС-эй съездые угтуулан

Кабанскын совхоздо түрүү hаалишад олон. Тэдэнэй нэгэн Татьяна Селиванова раг суу аймаг соогуур үнинэй таранхай юм.

...Үглөөгүүр эртэ, хадануудай дээгүүр лоной hүн сагаан үнгөөр сайбалзажа байха лиин фермэ дээрэ ажал эхилнэ. Татьяна нова эхэтээ суг үнеэдээ hаажаородог.

Эдир залууhаа хойшо эжытээ суг ябажа дые hаажа эхилhэн энэ басаган мүнөө дүй лөөр нилээд баян болонхой. Жэл бүхэндэ hаалишадай түрүү зэргэдэ ябалсана. Байгша найман hарын туршада үнеэн бүриhөө 2.8.. грамм hү hаагаад байна. Татьяна басаган үнеэн бүриhөө 2.591 килограмм hү hааха байгаа. Иигэжэ КПСС-эй гэшүүн Татьяна нова сагаан эдеэ дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ на битаяа оруулна.

С. БАЛДУЕВА

КПСС-эй РАЙКОМУУДhАА МЭДЭЭСЭНЭ

Партийна, профсоюзна болон комсомолой организацинуудта тоосоото hунгалтын суглаанууд боложо байна. Эдэ суглаанууд дээрэ ниитын эмхинүүдэй хүдэлмэри улам hайжаруулха хэрэгтэ горитой анхарал хандуулагдадаг гэжэ онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Энэл зорилгоор олонхи КПСС-эй райкомууд баhал горитой хүдэлмэри ябуулна. Мүнөөдэр КПСС-эй Улаан-Үдын горкомhоо болон Зэдын райкомhоо ерэhэн мэдээсэлнүүдые танай анхаралда табинабди.

НАРИН СЭМБЫН КОМБИНАДТА

Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай коллектив байгша табан жэл соо габшагай hайнаар хүдэлжэ, республикынгаа түрүү предприятинуудай тоодо оролсоно. Үнгэрhэн дүрбэн жэл соо түсэбhөө гадуур 192 миллион түхэригэй продукци гаргагдаhан байна. Хэрбээ 1970 онтой жэшэбэл, продукци худалдалга 58,6, ажалай бүтээсэ 45,8 процентээр дээшэлhэн байха юм. Продукци худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб байгша оной апрелиин 17-до, продукци гаргаха даабаряа майн 28-да дүүргэhэн байха.

Иимэ ехэ амжалтада комбинадай профсоюзай организациин оруулhан горитой хубита бии гэжэ онсо тэмдэглэмээр. Социалис мүрысөө аша үрэ ехэтэйгээр ябуулжа, hайнаар эмхидхэжэ шадаhаниинь эли бшуу. Жэшээлхэдэ, коммунис ёhоор ажалладаг болохын түлөө хүдэлөөндэ 2843 хүн хабаадалсана. Тиихэдээ коллективэй бүхы гэшүүдэй 92,3 процентнь энэ мүрысөөндэ хабаадалсадаг болоно. Мүнөө үедэ 1376 хүдэлмэришэн коммунис ажалай ударник гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Гадна 600 гаран хүн хубиингаа табан жэлэй түсэб дүүргээд, арбадахи табан жэлэй тоосоондо оронхой. 14 бригада «КПСС-эй XXV съездын нэрэмжэтэ коллектив» гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэжэ байна.

Эдэ амжалтанууд ямар аргаар түйлагдааб гээд хараад үзэхэдэ, профсоюзай организацида комбинадай партийна комитедэй горитой анхарал хандуулжа, тэрэнэй хүдэлмэриие нарин хиналта доро абажа хүтэлбэрилhэнэйнь аша болоно гээд тобшолол хэхээр гэжэ hая боложо дүүрэhэн КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой бюрогой заседани дээрэ хэлэгдээ.

Үнэхөөрөөшье, нарин сэмбын комбинадай партком профсоюзай хүтэлбэрилхы кадрнуудые шадан табиха, тэдэниие хүмүүжүүлхэ талаар горитой хүдэлмэри ябуулна. Тиимэhээ профсоюзай организаци урдань табигдаhан зорилгонуудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ шадана бшуу.

Бюро хэлсэгдэhэн асуудалаар тогтоол баталан абаха зуураа, энэ талаар байhан зарим дутуу дундануудые усадхахыень онсолон зааhан байна.

ХАЙХАРАМЖАГҮЙН ХОЙШОЛОН

Комсомолой организацинуудта документнүүдые hэлгэлгэ түлэг дундаа ябажа байна. Энэ шухала хүдэлмэриие болзор соонь hайнаар үнгэргэхын тулада манай республикын олонхи организацинуудта аша үрэ ехэтэй эмхидхэлэй болон ниитэ политическэ горитой хүдэлмэри ябуулагдана.

Энэ шухала кампаниинь амжалта түгэсөөр ябаха хэрэгтэ промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай, колхоз, совхозуудай партийна организацинууд горитой нүлөө үзүүлхэ ёhотой юм. Тиимэhээ энэ талаар юу хэжэ байhан тухайгаа Зэдын аймагай ажахынуудай парткомууд КПСС-эй райкомой бюрогой урда тоосодог байна. Байгша оной апрель соо Борьёогой совхозой парткомой тоосоо бюро шагнаhан байгаа. hая энэ аймагай «Коммунизм» колхозой партийна организациин тоосоон КПСС-эй райкомой бюрогой үзэмжэдэ табигдаба.

Энэ талаар тус партком анхарал хандуулма hайн хүдэлмэри ябуулаагүй байна гэжэ бюрогой абаhан тогтоол дотор сэхэ заагдана. Парткомой болоод отделениинүүдэй партбюронуудай заседани дээрэ комсомолой документнүүдые hэлгэлгэдэ хабаатай асуудалнууд нэгэтэшье зүбшэгдөөгүй байха юм.

Тиимэhээ тус ажахын комсомолой организациин хүдэлмэридэ ушардаг дутуу дунданууд хэнииешье гайхуулнагүй. Аха нүхэдынь залуушуулдаа али болохоор туhалжа байха нангин уялгатай бшуу. Мүнөө үедэ оройдоол арбан хүнтэй хөөрэлдөөн үнгэргэгдөөд байна. Харин тус комсомолой организациин бүридэлдэ 143 хүн ороно. Иимэ хөөрэлдөөнүүдтэ уримаар зон эндэ олон гэжэ тиихэдэ элирээ. Ажалай болон ниитын гурим эбдэхэ ушар эндэхи залуушуулай дунда үсөөн бэшэ ушардаг гэжэ мүн лэ заагдаа hэн.

ВЛКСМ-эй Уставаар хараалагдаhан болзортоо комсомолой суглаанууд үнгэргэгдэхэгүйhөө гадна, тэдэниие бэлдэхэ талаар горитой дутуу дунданууд бии байна. Яаруугаар, ёhын тэдысэ үнгэргэгдэhэн суглаан ехэ туhа хүргэхэгүй гэжэ хэншье hаа, ойлгоно ёhотой. «Коммунизм» колхозой партком комсомолойнгоо организацида иимэ хайхарамжагүйгөөр хандадаг байhаниинь гайхахаар.

* * *

Энэ хоёр жэшээ дээрэhээ абаад харахада, партийна анхарал доро ниитын эмхинүүд хэр зэргэ хүдэлмэри ябуулжа байдаг юм, энэ hанал хүдэлмэриие горитой хүтэлбэрилхэ амжалтань ехэ гэжэ ойлгогдоно. Харин хайхарамжагүйгөөр хандаhан хойшолон ...

В. ОРЛОВ,
КПСС-эй обкомой секторые даагша.

ПРИМОРИИН ХИЗААР. Юhэдэхи табан жэлэй туршада Алас-Дурнын далайн пароходство 60 гаран шэнэ, оньhожоруулагдаhан туйлаан океан соогуур тамарган онгосонуудые нэмээ юм. Тэдэнэйнгээ нэгэн зомгоhо пароход «Григорий Алексеев» гэжэ тухайн онгосо мүн болоно. Энэ асаан томо онгосо 31 мянган тонно үнэтэй даралтые дааха арга боломжотой. Онгосын трюмүүд соо нэгэ доро 18 мянган тонно технологическа зомгоол ашажа болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Григорий Алексеев» гэжэ зомгоол шэрэдэг онгосо.

ТАСС-ай фотохроника.

ЕХЭ hҮНЭЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭХЭ

АХА

hү hаалиин түлэг элбэгжэжэ байха үеэр бидэ «Коммунизм» ба «Улаан Аха» колхозуудай комплексно фермэнүүдээр ябажа, зунай hаалиин ажал хүдэлмэритэй танилсаhан байнабди. Эдэ хоёр колхоз хоорондоо мүрысэдэг юм.

Үнгэрэгшэ хабар «Улаан Аха» колхозой hаалишад үнеэн бүриhөө 1000 килограмм hү hаахабди гэhэн уялга абаа hэн. Тэрэнниень «Коммунизм» колхозой hаалишад түрүүтэй бусад ажахынууд hайшаан дэмжэhэн байна. Ахын хүшэр хүндэ эрхэ байдалда нютагай үүлтэрэй үнеэдhээ эды шэнээн hү hаадаг болоо hаа, яhала ехэ амжалта туйлагдаха гэжэ тоологдоно.

Эдэ ажахынууд хабарhаа эхилээд, июнь гаратар фермэнүүдые томодхохо талаар нилээд ехэ юумэ хээ. Зуhалангуудые томодхожо, байрын гэртэй болгоо. Жэшээнь, «Улаан-Аха» колхоз Нюрган гэжэ газарта хэдэн фермэ эмхидхээ, тэндэ 118 үнеэн hаагдана. Тугалнуудта парабшатай байранууд баригдаа. Эндэ нютагай үүлтэрэй ба хайнаг үхэрэй дүрбэн фермэ байна.

Эндэхи бэлшээриин ногоон шанарайнгаа талаар hүрхэй бэшэ, ехэнхидээ бута газарай hобхо ногоон ургадаг. Бэлшээриин ногоонhоо ондоо нэмэлтэ тэжээл гэхээн юумэн үнеэдтэ үгтэнэгүй гэжэ сэхэ хэлэхэ ушартай. «Нюрганай» голдо ногоон бии, набша намаан, бургааhан элбэг. Эдэ мэтын тэжээл суглуулжа буйлуулаад, талха тарианай зүйлтэй холижо, ээдмэгээр амтаруулаад, hаамхай үнеэдтэ үгэбэл, hүн юундэ нэмэхэгүйб? Үнеэн бүхэн 10-аад литр hү заатагүй үгэжэ шадаха, зүгөөр тиимэ ажал үшөө хүсэндөө ороодүй байна. hү hаалгын халуун хаhада эгээл иигэжэ шармайн оролдохо шухала hэн.

Нёдондо «Улаан Аха» колхоз соо нэгэ хэдыхэн hаалишад үнеэн бүриhөө 1000 литр hү hаажа шадаа. Бэшэниинь абаhан уялгануудаа хахадлаhан ба хахадhаа үлүүлэн дүүргэhэн байна. Эндэhээ хаража үзэхэдэ, уялга, хандалга абаад, тэрээнээ хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ, үгэдөө хүрэхэ hаалишадай тоо үшөөл үсөөн байна.

Фермэнүүдые томодхоhон хойноо ажалынь оньhожоруулжа, hаамхай үнеэдтэ нэмэлтэ тэжээл үгэдэг болоо hаа, hү hаали эли бодо дээшэлхэ hэн. Үнеэдые hайнаар эдеэлүүлхэдэ hүн hураггүй дээшэлдэг, тоhолиг болодог гээшэ бээз. Үбэл, хабарай hаранuудта фермэнүүдтэ hурагтүй ехэ тэжээл үгтэнэ.

Ехэ hүнэй түлөө тэмсэл үшөөл hулаар ябуулагдана. Хамагай түрүүн зунай, намарай hарануудта hаамхай үнеэдтэ нэмэлтэ тэжээл үгэдэг болохо тухай асуудал заатагүй табигдаха зэргэтэй. Энэ хэрэгтэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэд гол анхаралаа хүсэдөөр хандуулнагүй.

«Коммунизм» колхозшье энэ жэлдэ хэдэн гүүртые суглуулжа хамтаруулаа. Шулуута-Үбэр гэжэ hууринда малай байрануудые барьяа, энэншье томодхогдоhон гэжэ нэрлэгдээ, мүнөө 6 гүүртэ зуhаа, хойто жэл үшөө 2 нэмэгдэхэ юм байна, хамта 8 гүүртэ нэгэдхэгдэбэ гээшэ. hаалишан Сергей Анчиков гэр бүлөөрөө 20—20 үнеэ hаана. Хахад жэлэй дүнгөөр мүнөө 7000 мянган литр hү hаагаа. Түсэбэй ёhоор бүхыдөө 14000 литр hааха hаа, тэрэнээ декабрь болотор дүүргэхэ уялгатай юм. Хэды үнеэн ороондо орооб, ямар үнеэн хэзээ тугаллааб гэжэ бултыень тэмдэглээд ябадаг юм байна.

Үнеэдые тобир тарган байлгажа, ехэ hү hааха, олон тугал абаха гээшэ хадалиг Ахын ажахынуудай гол зорилго болоно. Энэ асуудалые эртээнhээ хэлсэжэ, hү ехээр hааха хэмжээнүүдые ажахынуудай мэргэжэлтэд бүхэн абаха байгаа. Мүнөө зеленко элбэгээр таридаг болоо, үшөө зеленко, горох хоёрые холижо тарихада яhала шамэтэй тэжээл боложо үгэнэ. Хабартаа холимол тэжээл худалдажа абаха хэрэгтэ республикын дээдын зургаанууд Ахын аймагта яhала ехэ туhаламжа үзүүлнэ. Мүнөө жэл промышленна электрын хүсэн Саянай хабшуу хадануудай хоорондуур дамжаhаар ерэбэ. Тиихэдэнь үнеэдые мүн лэ электрын хүсөөр hааха саг дүтэлжэ байна, мүнөөнhөө hаамхай үнеэдые машинаар hаажа дадхааха гээшэ баhал ехэ хэрэг болоно. Ажал дээрэ үзэгдэдэг дутуу дундануудаа саг соонь элирүүлжэ, арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэхэ гээшэ манай ажахынуудай гол зорилго ха юм.

Е. ХАМАГАНОВА,
«Малшан» газетын харюусалгата секретарь.
Д. ДУГАРОВ,
«Буряад үнэн» газетын штатнабэшэ корреспондент.

«Байгал» ажахы

Буряадай хүдөө ажахын институдай hуралсал-туршалгын «Байгал» гэжэ ажахын hаалишад, «КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөөн тухай» партиин ЦК-гай тогтоолые халуунаар дэмжэжэ, юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ абаhан социалис уялгаяа болзорhоонь урид дүүргэхэ гэжэ шиидээ. Иигэжэ эршэмтэйгээр ажаллажа эхилhэн малшад амжалта түйлана. Байгша оной наймa hарын хүдэлмэриин дүн согсолходо, Ленинэй хоёр ордендо хүртэhэн, мал ажалай нэгэдэхи классай мастер, коммунис ажалай ударник Л. Н. Седых hаалишадай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Тэрэ найма hарын туршада үнеэн бүриhөө 3600 килограмм hү hаахаб гэжэ үгэеэ үгэhэн. Бодото дээрээ энэ соо үнеэн бүриhөө 3... логрaмм hү hаагаа... гэхэ гү, али нёдондо... энэ үеынхидэ орхо... килограммаар ехэ... гаа.

hаалишад Г. А. С... ва, А. С. Пузаревич... сельскын фермэ) З... жевникова (түбэй ф... Р. Е. Матвеева (Гу... фермэ) болон бусад... гээ уялга амжалта... бэелүүлнэ.

Моральна болон м... альна урмашуулгын... онол аргануудые саг... зүбөөр хэрэглэхэ... ажахые хүтэлбэри... гол анхаралаа ханд... Түсэбhөө гадуур hү... hайнь түлөө малшад... машуулжа нэмэлтэ т... түлэхын тулада жа... ехэхэн мүнгэн зөөри... шалагдана. Социалис... ял дүүргэхын түлөө... салгатай байhанаа h... ойлгодог, дааhан... үнэн сэдьхэлhээ ду... малшад «Байкал» а... олон.

Ажахын захиргаан,... тийна бюро малшадай... hуудалые hайжаруулха... ла ходо оролдолго... гаргажа байдаг. Ажал... тээсэ дээшэлүүлхэ бү... хэ байдал эндэ бии юм... мэhээ ажахын малшад... даа амжалта түйлана.

С. ХАЛТ...

СЭЛЭНГЫН АЙМАГТА

33 ХОНИШОД — ЗУУТАН

Аймагай ажахынуудай 33 хонишодой бригаданууд 100 эхэ хонин бүриhөө 100, мүн тэрээнhээ дээшэшье хурьгадые абажа түлжүүлээ. Ленинэй орденто, КПСС-эй гэшүүн Бутыд Гармажаповна Банзаракцаева 100 эхэ хонин бүриhөө 121,5 хурьгадые абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлhэн алдартай. Тэрэнэй нютагаархид — Юрөөгэй мэдээжэ хонишод А. Цыбикдоржиев, Б. Батуева, Б-Ц. Булгатов гэгшэд харууhалжа байhан хонин бүриhөө хурьга абажа бүрин бүтээн түлжүүлээ.

Сэлэнгын совхозой ахалагша хонишон аймагай чемпион Анатолий Михайлович Акулов харууhалжа байhан hүрэг хонидойнгоо 100 толгой бүриhөө зуун гушан хурьгадые абажа аймаг соогоо эрхимлэбэ. Мүнөө жэл Сэлэнгын совхозой хонишодой 8 бригада 100 хонин бүриhөө зуунhаа дээшэ хурьгадые абаhан байна.

Үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо аймагай хонишод мянга гаран хурьгадые олоор абажа түлжүүлбэ. Хонидой түл абажа, тэдэниие hайнаар тэнжээхэ хэрэгтэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой, Сэлэнгын совхозой хонишод эгээл hайн үрэ дүн түйланхай.

ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ ТУhАЛАМЖА

Галуута-Нуурай ГРЭС-эй хүдэлмэришэд Ленинэй нэрэмжэтэ колхозые шефтээ абаhан юм. Тэдэнэр сүлөөтэй сагтаа, амаралтынгаа үдэрнүүдтэ Загастайн сомоной колхоздо ошожо, туhаламжа хүргэдэг заншалтай. Таряа хуряалгын халуун хаhада шефтээ абаhан колхозойнгоо ороohоной оньhожоруулагдамал тоог дээрэ таряа сэбэрлэхэ, хатааха талаар нилээд ехэ ажал бүтээдэг. Үнгэрэгшэ суббото болон амаралтын үдэрнүүдтэ абьяасатай шангаар ажаллаа. «Востокэнергомонтажизоляци» участогай бригадын гэшүүд үнгэрэгшэ субботнигто илангаяа шалгарба. Үйлэдбэриин hуралсалай мастер Надежда Полунина, геодезист Елена Даниленко, хабсаргагшад Валерий ба Анатолий Чикритовтэн үнэн сэхээр ажаллаба.

Туhаламжа хүргэhэнэйнь түлөө колхознигууд хүдэлмэришэдтэ баяр баясхалан хүргөө.

БАРИЛГЫН ШАНАР hАЙЖАРНА

Галуута-Нуурай ГРЭС-эй барилгын управлени хахад жэлые муу бэшээр түгэсхэhэн юм. Байгша ондо барилга-хабсаралгын хүдэлмэри үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 3,5 дахин нэмээ, дүн хамта 10 ми... түхэригэй ажал хэгдэ...

И. Самохвалов, В. ...хин, В. Коновалов, Г. ...зова, В. Синицын, В. ...нов, И. Крючков га... хүтэлбэрилдэг бригад... эбтэй эетэй, ажалай h... рамтай байhанайнгаа... үйлэдбэридөө эрхим дү... дые түйлана, ажалай... нар hайжарна. ГРЭС-э...

... рилгын управленидэ ... сэгнэлтэтэйгээр дүүр... hэн хүдэлмэриин 15.730 түхэригэй шан... дөө, энэмнай салин... нэй жасын 6,8 процент... лоно.

Р. БАЛДАН...
манай к...

СОВЕТ ОРОН: ШЭНЭ hОНИН

ТҮРҮҮ БРИГАДЫН АМЖАЛТА

КИЕВ. (ТАСС-ай корр. И. Глушец). «Ленинградская кузница» заводой И. Д. Пасько гэгшын хүтэлбэрилдэг разметчигүүдэй бригада алмаhан металлаараа жэлэй эхинhээ хойшо табадахи котлоагрегат бүтээн гаргаба. Энэ бригадын гэшүүд эсхэн зүhэлгын түрүү онол аргануудые хэрэглэжэ, 8 тонно хабтаhан түмэр алмаа. Тиигэжэ социалис уялгынгаа гуримай нэгэ пунктые тон hайнаар дүүргэбэ бшуу.

hУРГУУЛИИН 100 ЖЭЛЭЙ ОЙ

ТУРТКУЛЬ. (Каракалпагай АССР, ТАСС-ай корр. Ю. Юдин). А. В. Луначарскиин нэрэмжэтэ хоёрдохи дунда hургуулиин нээгдэhээр 100 жэл болобо. Энэ хадаа ород багшанарай туhаламжаар Аральска далайн эрьедэ нээгдэhэн түрүүшын hургуули болоно бшуу.

Энэ hургуулиие эгээл түрүүн дүүргэгшэд тухай мэдээнүүд эндэхи музейдэнь бии. Агуу Октябриин урда тээ 187 хүн энэ hургуули дүүргээ юм. Тэдэнэй оройдоол 17-ниинь каракалпак яhанай болоно.

Мүнөө эндэ мянга хахад үхибүүд hурана. Энэ жэлдэ тэдэнэр мүнөө үеын түхеэрэлгэтэй шэнэ ордондо hуража эхилээ.

ГАЛУУНАЙ ФАБРИКА

РЕЗЕКНЕ. (Латвийска ССР, ТАСС-ай корр. Д. Золотов). Галуунай мяха үгэхэ түрүүшын фабрика Латвида нээгдэбэ. Гүрэнэй комисси энэ фабрикые шалгажа үзэhэнэйнгөө hүүлээр ашаглалгада үгэбэ. Эндэ 25 мянган залуу галуун түрүүшээр эндэ үдхэгдэхэ. Ерэхэ жэлдэ фабрикын хүсэндөө ороходо, гурба-дүрбэн килограмм шэгнүүртэй 150 мянган галуунай мяха фабрика гүрэндэ тушааха юм.

СИБИРИИН ҮХЭР НЮДЭН

НОВОСИБИРСК. (ТАСС-ай корр. Д. Золотов). Энэ жэлдэ хара үхэр нюдэнэй ургаса ехэ hайн байба. Областиин мэргэжэhэн 11 совхоз энэ жэмэсээ хуряажа дүүргэбэ. «Плодпром» гэжэ трестын ажахынуудта агротехникын үндэн эрилтэдэ, хэмжээндэ табигдаhанай ехэ габьяа эндэ бии. Үхэр нюдэн, малина, шасаргана, гүлзөөргэнын ургадаг талмайнууд юhэдэхи табан жэлэй эхилhээр мянган гектараар үргэдхэгдөө.

ХҮДӨӨГЭЙ НАЙМААНАЙ ТҮБҮҮД

ХАБАРОВСК. (ТАСС-ай корр. И. Перепелицкий). Механическа заводой хүдэлмэришэдэй, овощ ургуулагшадай, томо совхозой малшадай ажаhуудаг Амар мүрэн шадарай Эльбан поселогто худалдаа наймаанай шэнэ түб нээгдэбэ. Эдеэ хоолой, хубсаhа хунар, промышленна эд бараанай магазинууд, столово эндэ бии.

Хабаровскын хизаарай хүдөө нютагуудта худалдаа наймаанай иимэ 20 түб бии юм. Тэдэнэй хахадынь юhэдэхи табан жэлэй туршада нээгдээ. Мүн иимэ түбүүд Охотско далайн эрьеэр, Амар мүрэн шадархи совхозуудта, Уссуриин тайгын модошодой hууринуудта бии болонхой. Худалдаа наймаанай предприятинууд яармаг, худалдаанай выставкэнүүдые эмхидхэнэ. Мүнөө ургаса хуряалгын үедэ 200 гаран автолавка хүдэлжэ байна.

КУБАНЬ ТАРЯА ТАРИНА

КРАСНОДАР. (ТАСС-ай корр. В. Калишевский). Кубаниин таряашад намарайнгаа тарилга хэжэ эхилэнхэй. Кущевскиин, Староминскын, Щербиновскиин районуудай механизаторнууд эгээл түрүүлэн полинууд дээрэ гаранхай. Намарай бороодо hайса дэбтэhэн газарта шэниисын, ешмээнэй үрэhэн таригдана.

Хоёр миллион гектар полидо намарай шэниисэ, ешмээн таригдахань. Намарай тарилга агротехникын үндэр хэмжээндэ болзор соогоо үнгэргэгдэхэнь.

«Электронико-микро... альган дээрэ табяад ... багтахаар бишыхан те... зорнүүдые Витебскын ... нолит» гэжэ үйлэдбэри... гэдэл бүтээн гаргана. ... нэгэ килограммhаа тэм... шэ татадаг, экранай... жүүр 46 х 64 миллиметр...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: би... телевизорэй газаа түх... руулагдана.

ТАСС-ай фотохро...

[Т]АРЯАЛАН ДЭЭРЭ КОНЦЕРТ

...ПСС-эй XXV съездые ... солотойгоор угтахын ... социалис мүрысөөн ... партиин ЦК-гай Тог... тубшэн хэлсэжэ, урга... богони болзорто, һайн ...тайгаар хуряаха мүры... республика доторoo дэл... лэе гэһэн хандалга зүб... механизаторнуудай ... суглаан дээрэ үгэ хэ... дэ, үнинэй механизатор... И. П. Ивакин, Ф. Ф. ...лов, И. М. Стулев, ... Р. Рычков гэгшэд тус ... 250—300 гектар саб... 5500—6500 центнер ... суглуулан сохихобди ... мэдүүлээд, хандалгада ... табяа һэн.

...ряалгын түрүүшын ... комбайнернуудай ...ндохи социалис мүры... улам эршэдэнэ. Хан... доро гараа табигшад ...лжэ ябана. Жэшээнь, ...лын үргэн уужам та... ...ные хорёод жэлдэ зэ... ...лэгшэ Н. П. Ивакин ... гектар таряа сабшаха ... үни хада дүүргээд, ... центнер орооһо суг... ...ая сохихо уялгаяа ха... ...жа ябана. Комбайнайнь ...ерта хоёрдохи одон ... ялараа. Эндэ арба га... комбайнернууд мянгата... ...зэргэдэ жагсаа. Ургаса ...лгын этээ харюусалга... ...дэ механизаторнуудые ... талаар эрхим һай... хангахые нютагай соёл... ... мүнөө оролдоно.

...хан аймагай соёлой ...ангай уран һайханай ... агитбригадынхид ... айлшалжа, мүрысөө ...гшэдтэ һонирхолтой ...ерт харуулба. «75 оной ...» гэжэ шэнээр зохёог... доһон зүжэг наадаяа артистнар хуряалгада түрүүлжэ ябаһан механизаторнуудта зорюулаа.

Арбан хүнһөө бүридэһэн агитбригадые соёлой байшангай директор П. Я. Чебунин ударидана. Концертынь программада ород арадай, совет композиторнуудай дуунууд, хатар наадан, мүн уран уншалга, багахан үгүүлэлнүүд, ажахын таряа хуряалгада голодоһо гаргагшадые хурса үгөөр «шүбгэдэһэн» шог ёгто шүлэгүүд, халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэгшэдые магтаһан юрөөлнүүд оролсоно. Жэшээнь, хүүгэдэй саадай хүмүүжүүлэгшэ Ф. К. Теслевагай «Хойто эхэ», «Ой завьюшила, запорошила» гэһэн ород арадай дуунуудые хангюурдахада, механизаторнууд ехэтэ һайшааһан, «ямар һайхан хоолойтой эхэнэр гээшэб» гэжэ магтаһан байха юм. Тиихэдэ аймагай Соведэй гүйсэдкомой дэргэдэхи арадай дружинын инструктор А. Валнахметов, соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэ В. Максимов гэгшэд даабаряа дүүргэдэггүй, ажалдаа голодоһо гаргагшадые шүүмжэлһэн шог шүлэгүүдые уншажа, харагшадые энеэлгээ. Агитбригадынхид «Сахилгаан» хуудаһа. ханын газетэ зохёожо гаргаа. Тиихэдэ хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангадаг комбинадай парикмахер, агитбригадын эдэбхитэй гэшүүн Н. Евдокимова хэдэн хүнүүдэй үһэ заһаа.

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.
Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхоз.

Буряадай барилгын управлениин 2-дохи СМУ-да БурАССР-эй габьяата барилгашан Кара Ахадовай даадаг коммунис ажалай комплексно барилгын бригадада 30 хүн хүдэлдэг. Тус бригадада 20 гаран жэлдэ хүдэлжэ ябаһан барилгашан Владимир Алексеевич Березовский социалис мүрысөөндэ илангаяа һайн үрэ дүн туйлажа, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагдаа бэлэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Владимир Березовский.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

УЛААН-ҮДЫН ҺОНИН

ШЭНЭ МАГАЗИН НЭЭГДЭБЭ

«Горплодоовощторг» хартаабха, овощ бэлэдхэжэ, городой хүн зондо худалдажа эхилбэ. Огородой эдеэ худалдадаг магазинууд, павильонууд, ларегууд олоор хүдэлнэ. 15-дахи магазин Ленинэй үйлсэдэ лотогуудые эмхидхэжэ, хартаабха, капуста, свекло элбэгээр наймаална. Мүн арбуз, дыня, яблоко худалдаанда гаргаха хэрэг һайнаар эмхидхэгдэнхэй.

Городой «Виадук» гэжэ микрорайондо овощ, хартаабха, фруктнуудые худалдаха шэнэ магазин нээгдэбэ. Энэ микрорайоной хүн зон шэнэ магазинтай болоһондоо баяртайнууд. Магазинай наймаалагшад А. Ф. Фомина, Н. Т. Антонова гэгшэд түрүүшын үдэрһөө худалдан абагшадай һайшаал, магтаалда хүртэнэ.

«Горплодоовощторгын» бааза, колхоз, совхозуудһаа огородой эдеэ ехээр тушаан абажа, 1500 гаран тонно хартаабха, овощ, фруктнуудые городой хүн зондо худалдаба.

ТҮМЭРЭЙ ХАЯДАҺАН СУГЛУУЛАГДАНА

Советскэ районой арадай хиналтын комитет хара болон үнгэтэ металлай хаядаһа суглуулжа, тушааха талаар түсэб даабариин хэр дүүргэгдэжэ байһан тухай асуулад хаража үзэбэ. Тус районой предприятинууд, эмхи зургаанууд, һургуулинууд түмэрэй хаядаһа суглуулха найма һарынгаа түсэб 104 процент дүүргээ. Даалгабариһаа гадуур 294 тонно түмэр түдэгэ суглуулагдаа. «Электромашина», Кировэй нэрэмжэтэ, оньһожоруулагдамал шэлэй завсдууд һараһаа һара бүридэ даалгабарияа үлүүлэн дүүргэнэ. Гэхэтэй хамта сабхиин фабрика, «Ангарсктеплостройн» 6-дахи участок, техническэ мэргэжэл олгодог 16-дахи училищи, худалдаа наймаанай министерствын СМУ, багшанарай институт, 6-дахи оньһожоруулагдамал колонно, «Книготорг» гэхэ мэтэ эмхи зургаанууд түмэрэй хаядаһа суглуулжа тушааха хүдэлмэрые хангалтагүйгөөр ябуулна гэжэ арадай хиналтын комитет тэмдэглэбэ.

Тиихэдэ дээрэ заагдаһан предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд түмэрэй хаядаһа суглуулжа тушааха жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэбди гэжэ найдуулба.

Д. КОЛМАКОВ.

ХҮДӨӨ АЖАХЫ ОНЬҺОЖОРУУЛАГДАНА

Хүдөө ажахыда хэрэгтэй оньһон техникэ бүтээн гаргадаг индустриин шэнэ һалбари манай орон дотор хүдэлжэ эхилһээр хоёр жэлһээ үлүүтэй болобо. Тэрэ гэһэнһээ хойшо 1974 ондо мал ажахыда ба тэжээл буйлуулгада хэрэглэгдэхэ түхеэрэлгэнүүдые урда жэлэйхидэ орходоо 11 процентээр олые бүтээн гаргаһан байна. Харин энэ жэл үшөө 12 процентээр олошорхоор хараалагдана. Ондоогоор хэлэхэдэ, 1975 ондо малшад 1,5 миллиард түхэригһөө үлүүтэй техникэ абаха байна. Тиихэдэ 1976 оной эхеэр бүхы үнеэдэй 85 процентнь машинаар һаагдадаг болохо.

Индустриин энэ шэнэ һалбари тусхай шэглэл болон ажахые томодхолго дээрэ үндэһэлэгдэһэн ба эрдэм наукатай нягта холбоотой гээшэ.

Колхознигууд ба совхозой хүдэлмэришэд олон тоото, элдэб янзын хүдэлмэри хэдэг байна. Энэ юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, манай ороной газар дайда байгаалиин ба экономикын талаар 21 зоно болгогдожо хубаагдаад, тэндэ 400 янзын ургамал таригдадаг, 200 үүлтэрэй мал үсхэгдэдэг байна. Тиимэһээ эрдэмтэд нэгэдхэмэл системын машина ухаалдин зохёогоо. Энэ системэ бүхы хүндэ хүшэр хүдэлмэри комплексно аргаар оньһожоруулха байна. Зүгөөр эрдэмэй шэнэ туйлалтануудые хэрэглэн, хүдөө ажахын мүнөө үеын эрилтэһээ дулдыдан, саашадаа машина, хэрэгсэлнүүд саг үргэлжэ шэнэдхэгдэн һайжаруулагдажа байха юм.

Нимэшүү системэ гансашье манай гүрэндэ бии бэшэ, харин СЭВ-эй гэшүүн гүрэнүүдтэ баһал бии болгогдонхой. Жэшээнь, 1976—1980 онуудта эдэ гүрэнүүдтэ 400, 800, 1600, ба 2000 үхэрэй байрлаха, бүрин оньһожоруулагдаһан һү һаалиин комплекснууд баригдаха байна.

Имэ комплекснуудта нэгэ центнер һү үйлэдбэрилхын тула (нэгэ үхэрһөө жэлдээ 4 мянган килограмм һү һаахада) хүнэй 1,5 час соо хэхэ хүдэлмэреэр бага хүсэн хэрэглэгдэхэ юм. Энэ хадаа дэлхэй дээрэхи тон һайн амжалтануудай нэгэн гэжэ тоологдоно.

В. КОРБУТ,
техническэ эрдэмэй кандидат, мал ажахыда ба тэжээл буйлуултада хэрэгтэй оньһон техникэ бүтээн гаргадаг СССР-эй министерствын техническэ управлениин начальнигай орлогшо.
(ТАСС).

Нарата Монгол орондо

2. «ТЭРЭЛЖЭ» — амаралтын газар

Монгол басагадай хонгёо дуун хабсагайн оройгоор зэдэлнэ.

АВТОРАЙ фото.

Табан үдэртэ Улаан-Баатар хототой танилсаһанай һүүлээр бидэнэр бултадаа «Тэрэлжэдэ» амархаяа ошоһон байнабди. Энэмнай ниислэл хотоһоо зүүн урагшаа, Туула голые үгсөөд, наяад модоной газарта юм.

Тиишэ ошоходоо Монголой үргэн тала, хангил хабсагайтай хадануудые, үбһэ сабшажа байһан ажалшадые, адууһа малай бэлшэжэ ябахые хараабди. Илангаяа хэлхы ехэ хабсагайнуудыень, ой модогүй мүндэгэр хада гүбээнүүдынь һонирхолтой, манай эндэхи байгаалиһаа нэгэл ондоотой.

Амаралтымнай газар Тэрэлжэ гэжэ голой эрьедэ, ой модотой, шугы бургааһатай үндэршэг газар байшоо. Тэндэ амарагшадта дүрбэ-дүрбэн хүнэй байха һэеы гэрнүүд, хоёр-хоёр хүнэй байха зунай модон гэрнүүд түхеэрэгдэнхэй. Бидэнэрэй хахад хуби һэеы гэрнүүдтэ, нүгөөдүүл — модон гэрнүүдтэ байрлаа. Эдэ гэрнүүд яһала зохидоор түхеэрэгдэнхэй. Мүнөө сагай мебель, радиоприемник тодхогдонхой, шала дээрэнь хибэс дэбдигдэнхэй. Хоёр хүнэй байха модон гэрнүүдтэнь уһа оруулагданхай, туалет түхеэрэгдэнхэй.

Эндэ долоон хоногто амарһандаа хүнүүд яһала сэдьхэлээ ханаһан байна. Сэбэр һайхан агаар, сэлмэг үдэрнүүд — амара гэмэ байгаа.

Эдеэниинь нилээд амтатайгаар бэлдэгдэнэ. Тогоошон Ринчин хоёр жэл эдеэ бэлдэлгээр Чехословакида һуража ерэһэн байна. Мяхаяа элдэб зүйлөөр бэлдэнэ. Бууза, хуушуур хэнэ, шарана, хүйтөөршье хэршээд табина. Энээнэй хажуугаар үгэрсэ, помидоршье бии.

гааб гэхэдэ, хүнүүд дуран соогоо сэгээ ууха аргатай байгаа. Заримашуул үдэртөө 2—3 литр сэгээ уугаа.

Үдэшэндөө амаралтада байһан хүнүүд сэнгэхэ, зугаалха, кино хараха, хатарха аргатай. Манай байһан газарһаа хоёр модо тухай монгол ажалшадай амаралтын байра бии. Тэндэ хоёр дабхар ехэ шулуун байшан түхеэрэгдэнхэй. Газаагуурнь элдэб ан арьятанай, мори ургалжа ябаһан хүнэй болон бусад дүрсэ хэгдэнхэй. Хүнүүдэй һуужа амарха байра зохидоор бэлдэгдэнхэй. Бидэнэр автобусоор тиишэ ошожо, сэнгэжэ байгаабди.

Улаан-Баатар бууһан сагһаамнай хойшо 30 хүндэ нэгэ томо автобус, гид (замшад) даалгагдаһан байна. Манай гид Долоон-Түмэр Монголой университедтэ ажалладаг, ород хэлэ һайса мэдэхэ хүн һэн.

«Тэрэлжэдэ» амаржа байха үедөө Монголой байгаали, тэрэнэй баялиг тухай үнгэтэ кино хараабди.

Нэгэ үдэр амардаг газарһаа арбаад модо холо, Мэлхэй гэжэ хабсагайн дэргэдэ ошожо, гурбан хониной мяхаар хүндэлүүлжэ, найрлаһан байнабди. Тэрэ хабсагайе холоһоо харахада үнэхөөр мэлхэй шэнги юм. Юрэдөө энээгүүр тиимэ хабсагайнууд олон. Наманшалаад һууһан хүн шэнгишье шулуун хадын оройдо харагдаа һэн.

Нүгөөдэ үдэшэниинь амаралтынгаа газарта дүтэ түүдэг носоожо, тэндээ зугаалһан, ёохор хатарагдаа гээшэ.

Баһа нэгэ үдэшэ эб найрамдалда зорюулагдаа. Тэндэ олон оронуудһаа ерэһэн туристнууд эндэ амаржа байһан монголнуудтай уулзаа. Юрэдөө Монгол оронийе үзэхэеэ ябаашад олон байна. Америкэ, Англи, Германи, Польшо, Болгари, Венгри, Вьетнам гэхэ мэтэ гүрэнүүдһээ туристнууд олон ябана. Тэрэ үдэшэ манай туристнууд буряад, ород дуу дуулаа, монголнууд бэлиг шадабаряа харуулаа. Эб найрамдалай үдэшэ хүхюун баяртайгаар үнгэрөө һэн.

Амаралтада байһан хүнүүд байгаалиин баялигаар бахархаха аргатай. Манай олон хүнүүд Тэрэлжэ голһоо загаһа хахуулидаа. Зарим нэгэмнай энээндэ дашууржа, толгойгоо эрьеһэн байха. Юуб гэхэдэ, энэ голдо хадари, зэбгэ гэхэ мэтэ амтатай загаһан олон. Бага зэргэ хахуулидахадаа арбаад томо загаһа барьяад лэ ерэдэг һэн. Нухэдэйнгөө бариһан загаһаар һонинойхии шүлэ шанадаг, гал дээрэ шарадаг һэмди. Юуб гэхэдэ, столоводомнай загаһанай юумэ үгэдэггүй байгаа бшуу. Тиимэһээ «хужарлаха» хэрэг гараа.

Зүгөөр монголнууд загаһанда дурагүй, тэрэниие «усанай хорхой» гэжэ тоолодог байһаар. Өөһэдынгөө шанаһан, шараһан загаһаар тэдэниие хүндэлхэ гэхэдэ, эдихэ дурагүй байшоо.

Эндэ амаржа байхадаа монгол зоной дууша байһыень ойлгожо абагдаа. Бишыхан үхибүүдһээ эхилээд, ехэ хүнүүд булта шахуу дууша зон байна.

Бидэнэртэ үшөө юугээрээ һайн байгааб гэхэдэ, монголнуудтай хөөрэлдэжэ шадаха байһамнай ехэ һайн. Юрын хүнтэй уулзаад, хөөрэлдэдэг һэмди. Монголнууд СССР оронһоо ерэһэн зониие ехээр хүндэлдэг, аха дүү мэтэ һанадаг байна.

Монголой арадай республика баян түүхэтэй, элдэб үзэсхэлэн газарнууд олон. Илангаяа элһэн губида, динозавр мамонтын араг яһа олоһон газарнуудаар, XIII зуун жэлдэ Монголой ниислэл байһан Хархорин, Харбалгас хотонууд болон бусад һандарһан һууринуудай үлэгдэлнүүд һонирхолтой байгаа. Хойшодоо амаралтын хажуугаар эдэ үзэсхэлэн газараар аяншалха туристнуудай маршрут зохёобол һайн бэлэй гэжэ һанагдана. Республикымнай профсоюзай совет энээн тушаа анхарха бээзэ. Юуб гэхэдэ, эдэ үзэсхэлэн газарнуудаар бусад ороной олон туристнууд ябана ха юм.

Б. ГЫЛЫКОВ.
Улаан-Үдэ — Улаан-Баатар.

ЭХЭНЭРНҮҮДЭЙ УЛАСХООРОНДЫН ЖЭЛ

[Х]ОЛЫН ТАМАРАЛГЫН КАПИТАН

Данута Валяс-Кобылиньска — холын тамаралтын капи... ...морягай һамган, эхэ юм: үбгэниинь Польшын худал... ...наймаанай флодой офицер, тиихэдэ хүбүүниинь море... ...дэдэ училищида һурана. Данута эхэнэр холын уһан ...уудаар хорин табан жэлдэ тамаржа ябана. Тэрэ... һүүлэй арбан табан жэлэй туршада капитанай жо... ...оронхой.

...Хэрбээ нам тухайда ...гүй бэшэхээ һанаа ха... ...ой би нэгэ иимэ дурад... ...руулһууб, — гээд Дану... ...нэ. Конопницка үйл... ...намайе эгээл түрүүн ...һан хүн, капитан Кази... ...бой гэжэ хүн байха... ...хүндэнь сугтаа ошо... ...Тэрэ үедэ «Юлия» ...судн ааар тэрэ капитан ...даг байгаа. Экскурси хэ... ...хан энэ судные Ще... ...һуудаг наһатай боло... ...һанаха даа. Энээхэн ...а ябалсажа, залуу ба... ...алуун шулуу долёо... ...м. Далайда ойгоо гута... ...рагүй болохынь тулада ...сагые суднада абтаа ...жэ капитан мэдэрнэ.

...Йорниин гэнжые улаан гараараа гаргаһыемни һанана гүт? — гэбэ.

Үнинэй капитан абяа шэмээгүй байна. Тиихэдэ мэдэһэн һаа...

— Үгы ааб даа, гомдоһондоо хэлэнэгүйлби даа. «Юлида» тиимэ хатуу һургуули гараагүй гээшэ һаа, (үшөө һүүлээрнь буксирта ябалсааб) юуншье болохомни мэдэгдээгүй һааб даа.

Данута Валяс-Кобылиньска нилээд олон судналуудта тамараа: «Юлия» мэтэ багаханшье, портын буксирнүүдтэшье ябаа, имагтал һүүлшэг тээ океануудай абарга томо суднануудта тамардаг болоо. Туһалагшаар тамарһан түрүүшын худалдаа наймаанай суднань «Вроцлав» юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ Данута «Бещада» гэжэ суднада капитанаар ябаа, тиихэдэ бүри һая «Повстанец шленски» гэжэ шэнэ судна үгэһэн юм.

«Бещада» гэжэ суднада капитан Валяс-Кобылиньска наһан соогоо үзөөгүй эгээл аюултай ушаралтай тудалдаа бшуу. Гурбан жэлэй саада тээ болоһон хэрэг.

«Бещада» Итали тээшэ шэтлэжэ ябаба. Бискайска тохойһоо үнгэрөөд ябахадань, «Меховица» гэжэ теплоходой аюулда ороһон тухай мэдээсэл радист абаба гээшэ. Энэ теплоход харгыгаа алдажа, эрье тээшэ тамаржа ябаа. Гурбан час болоод байхада, «Бещада» теплоходой хажууда ерэнхэй байба. Теэд һүниин харанхыда абарха хүдэлмэри эхилхын аргагүй даа. Үүрэй сайтар сугтаа тамарха баатай болобо. Гэгээ орожо эхилэмсээр «Меховицае» буксиртаа абаба. Океаншье уурлажа эхилэнхэй, долгиёо шэдэлнэ, ашаатай судные хойноо шэрэхэ гээшэ бэрхэтэйшэг байба. Түмэр аргамжа хэдэн удаа таһараа... Тиигэһээр ябатар одоол Лиссабоной порт харагдаба. Теэд тэндэхи засагаархид эбдэрһэн судные портдоо буулгахаһаа арсаба. Дахин далай руугаа тамарха баатай болобо. Абаралгын суднанuудта дохёо үгэжэ, туһаламжа эрибэ. Иигэжэ гурбан сүүдхэ теплоходой түлөө тэмсэжэ, абарһан юм.

Заримандаа бүри яршагтайшье ушарал болохо даа. Венецидэ тогтоод байтараа капитан Данута Валяс-Кобылиньска хэдэ хэдэн хүнүүдтэй, экипажай гэшүүдтэй хамта судна руугаа бусажа ябаба. Моторно лодко эрьеһээ саашаа гарамсаараа эбдэрэл боложо, ябажа шадахаяа болибо. «Бещада» хүрэтэр үшөө хоёр миль тухай зай үлэнхэй. Яалтай гээшэб? Лодкоёо Италиин танкер хүрэтэр арай гэжэ дүтэлүүлбэ ха. Танкерай бортдо һуумсаараа эхэнэр капитан болоһон ушарал тухайдаа Италиингаа ханида мэдээсэжэ, туһаламжа эрилэй. Тэрэнь үнэншэжэ ядаба. Тиигэбэшье Италиин судныл капитан үнэхөөрөөшье аюулда ороод ябаһан зон гэжэ мэдэхэдээ, эбдэрһэн лодкые «Бещада» хүрэтэрнь аргамжалжа абаашаха захиралта үгөө һэн... Жаахын даа моторно лодкые абарга томо танкерта шагтагалжа шэрэһэн гансахан жэшээ болоо һаабза.

...Щецин гэдэгэй нэгэ захада модонууд, сэсэрлиг сооһоо халта харагдажа байһан байшан гэр. Холын тамаралгануудһаа асарһан элдэб янзын бэлэгүүд, шухаг гоёолтото зүйлнүүд энэ гэрэй таһалгануудай ханануудта хадаатай. Капитан эхэнэрэй бусажа ерэхэдэнь, гэртээ хүбүүниинь ном үзэжэ, үбгэниинь мүн лэ ажалаа хэжэ байха. Бусажа ерэхэ гээшэншье амаралта гэхын аргагүй юм даа. Далайн судоходствын управленидэ, бусад зургаануудта обоо онги хэрэгүүд байдаг юм...

Збигнев РОГУЛЬСКИЙ,
Польшын журналист.
Варшава.
«Интерпресс» — АПН.

[У]КРАИНЫН ССР. Ана... Игнатьевич Шур... гэгшын ажалай нам... Киев хотын «Точ... ...тороприбор» заводтой ...та холбоотой юм. Энэ ...эр политехническэ ин... ...тут дүүргэһэнэйнгээ ...лээр тус предприятида ...лхээ ерээ һэн. Эндэ ...алхэдөө дүй дуршэ... ...нилээд баян болоо. ...лэй хэдэн жэлэй тур... ...да А. И. Шурпач за... ...ой партийна организа... ...и секретаряар һунгаг... ...һан юм.

...КПСС-эй XXV съездын ...дэлэлдэ социалис мү... ...сөөн заводой цех бү... ...дэ дэлгэрэнхэй. Энэ ...рысөөе партийна коми... ...шадамар бэрхээр эм... ...дхэһэн байна бшуу. ...энэ предприяти мүнөө ...лэ Украинын ниислэл хотын түрүү заводуудай нэгэн болоно. Энэ завод ажалай Улаан тугай орденоор шагнагданхай. Энэ предприятиинхид коммунис ажалай коллектив гэһэн нэрэ зэргэдэ эгээл түрүүлэн хүртэһэн юм. Продукциин шанар дээшэлүүлхэ талаар партийна организаци нилээд ехэ хэмжээ ябуулгануудые хэнэ. Мүнөө заводой бүтээһэн продукци манай Эхэ ороной болон дэлхэйн эрхим шанартай приборнуудай тоодо ородог юм.

Предприятиин шухала шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ А. И. Шурпач эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. И. Шурпач парткомой гэшүүдтэй хөөрэлдэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

„ХАРА ХҮЗҮҮТЭ МОГОЙ"

НЭГЭ ЗҮЖЭГ ТУХАЙ

Серовой нэрэмжэтэ соёлой байшангай дэргэдэ куклын театр бии болгогдоһоор гурбан жэл гүйсэбэ. Тэрэнэй уран һайханай хүтэлбэрилэгшөөр, режиссероор Вениамин Александрович Пестерев хүдэлдэг юм.

Куклын театрай артистнууд — һурагшад, студентнэр болон хүдэлмэришэд. Жэшээнь, Прибор-бүтээлгын заводой хүдэлмэришэн Николай Хомяков анхан һурагша байхадаа, куклын театртa хабаададаг байгаа, мүнөөшье тэрээндээ үнэн сэхэ үлэнхэй.

Һаяхан нэрлэгдэшэ соёлой байшанда городой һургуулиин һурагшад, драматическа коллективүүдэй гэшүүд уригдажа, ой модоной хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзаба. Тэрэ уулзалга-үдэшэ ой модоной хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэртэ зорюулагдаа.

Уулзалгын түгэсхэлдэ куклын театрайхидай хүсөөр «Хара хүзүүтэ могой» гэһэн зүжэг харуулагдаба. Хабаадаһан нюурнууд гэхэдэ: Шандаган (Света Левенцева), Баабгай (Люда Левенцева), пионер басаган Таня (Таня Путилова), Үмхирхэй (Витя Горячкин).

«Хара хүзүүтэ могой» хадаа куклын театрай табадахи зүжэг мүн. Зүжэг бүхэниинь хүмүүжүүлгын ехэ удхатай байдаг. Тиимэһээ ямар нэгэн тусхай темэ шэлэгдэдэг юм.

Жэшээнь, «Хара хүзүүтэ могой» хадаа ой модые гэмтээлгэтэй эрид шууд тэмсэхые уряалһан гол удхатай. Тиимэһээ зүжэгэй дүүрэжэ, куклануудай сценын хүшэгын хаагдахалаар, «Хүхэ ногоон ой хани нүхэрөө хамгаалан сахия!» гэһэн лозунгын дэлгэгдэшэһэниинь дэмы бэшэ.

Зүжэгэй удхые хэлэхэ болоо һаа, иимэ. Хүшэгын нээгдэхэдэ, ой модоной зурагууд харагдана. Шубууд дуулана, һайхан хүгжэм соностоно.

Гэнтэ аягүй абяан хүгжэмтэй хабирсалдаад, нэгэ томо түгсүүл орбонтоёо үргэгдөөд, Үмхирхэй гэжэ нэрэтэй муухай амитан гаража ерэбэ. Тэрэниие хара хүзүүтэй Могой дахана. Үмхирхэйн зараса хэбэртэй. Үмхирхэй абаһаар лэ хэдэн һайхан сэсэг гэмтээбэ, хасууринуудые мэрэбэ. Элдэб хорхой, сохонуудые дуудажа, хамаг модо хуу гэмтээхыень захираад, өөрөө баһал түгсүүл дороо орошобо.

Баабгай, Шандаган хоёр гаража ерээд, түрэл ойгоо танибагүй. Үмхирхэй иигэжэ **үйлэ хэжэ байна** гэжэ тухайлна, теэд юушье хэхэ аргагүй хэбэртэй.

Тэдэнэй ябамсаар, аятай зохид хүгжэм зэдэлжэ, улаан галстугтай басаган гаража ерэбэ. Тэрэ басаган ганхашаһан сэсэгүүдэй толгойнуудые сэхэлбэ. Гэмтэжэ эхилһэн хасууринуудые энхэрэн хайрлажа аргалба.

— Хэн иигэжэ таанарые гэмтээгээб? — гэжэ басаган асууна. Теэд модод харюусанагүй.

Баабгай ерэбэ. Хоншоортонь консервын баанха углагдаад абтахаяа болишоо. Тиимэһээ дуугарха гэхэдэнь, муухай абяан дуулдана. Пионер басаганай айдаһан хүрэхэдэл гэбэ. Тиигэбэшье Баабгайн хоншоорһоо баанхыень һалгаба.

— Һайнши даа, — гэжэ бордого Баабгай хэды дахин дабтаад, хажуудань ошожо тэбэрихэеэ байтарнь, Шандаган гаража ерээд, хуугай табиба:

— Һүүе! Нааныш! Яһыень бута бажуухалши!..

Һүүлдэнь тэдэнэр танилсаба. Тиихэдэнь пионер басаган **Таня** гэжэ нэрэтэй гэжэ бидэ мэдэбэбди.

Үмхирхэй муухай амитан пионер Таниие дараха гэжэ ядана. Теэд пионер Таня зүрхэтэй Шандаган, Баабгай мэтын нүхэдтээ хамта Үмхирхэйе булижа, һүүлдэнь химиин хүсөөр дараба.

Театрай коллективэй гэшүүд өөһэдынгөө гараар куклануудые хэдэг. Тус зүжэгэй геройнууд-кукланууд яһала зохидхонууд, хүнэй хараад этигэмээр.

Гэбэшье хэршье гоё куклые наадхуулжа шадаагүй һаа, өөдтэй юумэ боложо үгэдэггүй гээшэ ааб даа. Ябаха, тархяа хазайлгаха, амаа ангайха, гар хүлөө хүдэлгэхэ — эдэ мэтэнь хүнэй этигэмэ байха ёһотой. Гадна үгэеэ хэлэхэдээшье, тааруугаар абяа гарахаар.

«Хара хүзүүтэ могой» гэжэ зүжэгтэ наадаһан артистнар зохидоор наадажа, куклануудаа «амидыруулжа» шадана гэжэ хэлэхэ дуран хүрэнэ. Тиимэһээ пионер басаганай илажа гарахада, хүүгэдһээ байха ехэшүүл тон халуунаар альга ташалдан баясадаг байна.

Хара хүзүүтэ Могой Үмхирхэй хоёрой образоор ой модоной дайсадай ниитэлэгдэһэн дүрэ харуулагдана. Тиимэһээ тус зүжэгэй хүмүүжүүлхы үүргэ тон ехэ байна. Энээниие Буряадай АССР-эй Ой модоной ажахын министерство тон зүбөөр ойлгожо, ой модые аршалха хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнь түлөө В. А. Пестеревые, зүжэгтэ наадаһан эдир артистнарые Хүндэлэлэй грамотаар шагнаа.

Театрай коллектив городой олон коллективүүдтэ ошожо, зүжэгөө харуулаа. Гадна зундаа Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй аймагуудаар гастрольдо ябаа. Һанамжа, дурадхалай дэбтэр соо бэшэгдэһэн баясхалангай үгэнүүд зүжэгэй хэр ехэ амжалтатай ябаһые гэршэлнэ. Жэшээнь, Бэшүүрэй аймагай Буй һууринай хүдөөгэй клубта 1975 оной августын 22-то табигдаһан «Хара хүзүүтэ могой» гэжэ зүжэг хараһан хүнүүдэй зүгһөө клубые даагша нүхэр Зеркальцева баясхалан бэшэһэн байна.

* * *

Нэрлэгдэһэн зүжэг тухай һанамжаяа бэшэхэ зуураа үшөө нэгэ юумэ хэлэхэ гээ һэм. Театрай коллектив ямар нэгэ зүжэг шэлэхэдээ, заатагүй хүмүүжүүлгын зорилго урдаа табилсадаг гэжэ дээрэ тэмдэглээ һэмди. Һаяар А. Гайдарай «Сэрэгэй нюуса» гэжэ номой удхаар зүжэг бэлдэжэ табиха һанаатай. Тиихэдээ эдир харагшадайнгаа патриотическа мэдэрэлые хурсадхаха зорилго бэелүүлхэ байна бшуу.

Серовой нэрэмжэтэ соёлой байшангай дэргэдэхи куклын театрай артистнар залуунууд юм бээзэ. Тэдэнэр хэһэн ажалдаа тон ехэ харюусалгатайгаар хандадаг байна. Уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ В. А. Пестерев шабинараа тиимэ харюусалгатайгаар хүмүүжүүлнэ.

Тус коллектив арадай театрнуудай харалгада бэлдэжэ байнхай. Зүгөөр өөһэдөө **арадай театр** болоодүй. Тиимэ асуудал табидаг хаш. Тэрэниiень бүтэхэ тээшэнь шиидхэжэ, тус коллектив арадай театр болгогдохо аабза гэжэ найдахаар.

Ц. ДОНДОГОЙ.

НЮТАГ НЮТАГАЙ һонин

УЛААН-ҮДЭ

Гушан гурбан жэлэй саада тээ Совет Армиин сэрэгшэ Алексей Кирдяшкин бусад сэрэгшэдтэл адли Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай хүшэр хүндэ замые дабажа гараһан юм. Тиин революциин үлгы болоһон Ленинград хотые фашис нохосуудһаа сүлөөлэлсэжэ ябахадаа эрэлхэг зоригтойгоор дайлалдадаг байгаа. 1942 оной декабриин 22-ой үдэр «Ленинградые хамгаалһанай түлөө» гэһэн медаляар Алексей Кирдяшкиниие шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ толилогдоһон юм.

Сэрэгшэ Кирдяшкин тиихэ үедэ хүндөөр шархатаад госпитальдо ороһон, удаа тээнь дахинаа дайнай гал дүлэн соогуур ябажа гараһан. Зүгөөр тэрэ шагналынь эзэеэ олоогүй байһан.

Мүнөө А. С. Кирдяшкин Зүүн Сибириин технологическа институдай КПСС-эй түүхын кафедрада доцентээр хүдэлжэ ябана. Советскэ райвоенком Емельянов һаяхан нүхэр Кирдяшкинда 33 жэлэй саада тээ олгогдоһон шагналыень барюулба.

И. АЛЕКСЕЕВ.

БАУНТ

1.

Уайкитска геолого-бэдэрэлгын участогай Могой гэжэ газарта ажалладаг А. А. Шиpяевай хүтэлбэрилдэг үрэмдэлгын бригадын коллектив энэ оной үйлэдбэриин түсэбые сентябриин 4-дэ дүүргэһэн байна. Жэлэй түсэбэй ёһоор 1200 погонно метр үрэмдэхэ даабаритай байбал, тэрэнээ 18 метрээр үлүүлээ.

2.

«Амалатский» совхозой һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд түгэсхэхы жэлэй түрүүшын 3 кварталай туршада һү гүрэндэ худалдаха түсэбөө августын 15-да дүүргэһэн юм. Энэ хэрэгтэ совхозой Рассошинско фермын һаалишад горитойхон хубитаяа оруулһан байна.

Түс фермын дүршэлтэй һаалишан, Ажалай Улаан Тугай ордента Ирина Тарасовна Батуева байгша ондо һү һааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн тухайгаа мэдээсэбэ. Жэлэй туршада хамтадаа 27.000 килограмм һү абаха даабаритай һаа, тэрэнээ 800 гаран килограмаар үлүүлһэн байна. Байгша ондо аймагай Соведэй депутадаар һунгагдаһан И. Т. Батуева үнгэрһэн 8 һарын туршада үнеэн бүриһөө 1483 килограмм һү һаагаа.

Манай корр.

СЭЛЭНГЭ

Малшан Василий Аюров Тохой гэжэ нютагта (Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ совхоз) тугалнуудые харууһалдаг. Мүнөө дүй дүршэлтэй малшан тугал бүхэнэйнгөө шэгнүүрые сүүдхэдээ дунда зэргээр 780—800 килограммаар нэмээжэ, тобиржуулна.

А. НИМАЕВ.

БАЙГАЛ ДАЛАЙН ЭРЬЕДЭ

Алдарта Байгал арюухан далай гэжэ буряад арадаймнай дуунда дуулагдадаг энэ гайхамшаг нуурай эрьедэ, тэрэнэй үзэсхэлэн һайхан хабсагайн хажуугаар, мүнхэ ногоон тайгануудайнь соорхойнууд соо олон тоото амаралтын газарнууд нээгдэжэ эхилһээр үнинэй юм.

Тэдэнэй нэгэн—Байгалай эгээн эрье дээрэхэнэ баригдаһан «Максимиха» гэжэ аяншалагшадай бааза мүн болоно. Гурбан жэлэй саана аяншалагшадые угтан абажа эхилһэн энэ баазада зунай түхэлэй 54 коттедж тоологдодог.

Сибириин далай гэжэ суурхаһан Байгалай эрье зориһон аяншалагшад зунайнгаа амаралтые юрэл гоё һайхан газарта хүхюун согтойгоор үнгэргэхэ гэжэ оролдоно бэшэ. Эндэхи элүүр энхэ агаараар амилжа, тунгалаг уһанһаань хүртэжэ, бэеэшье һайжаруулхаяа хүсэдэгынь мэдээжэ. Эндэ ерэһэн аяншалагшад Байгалай эрьеын бар тайга соогуур хэдэн хоногой туршада тэнэн зайха, гайхалтай хүйтэн Байгалай уһанда шунгаха, турбаазын эмхидхэдэг спортивна наадануудта болон али бүхы хэмжээ ябуулгануудта хабаадаха арга боломжотой.

Зундаа Байгалай эрьеын аяншалагшадай баазада ябахада, манай үргэн уужам ороной хизаар бүхэнэй түлөөлэгшэдтэй уулзажа болоно. Москва болон Ленинградай, Мурманска ба Магаданска областьнуудай, Украинын ба Алас-Дурнын хото городуудай ажалшад эндэ ерэхэ, амарха ехэ дуратай юм. Хариинше гүрэнһөө ерэһэн хүнүүдтэй уулзажа магадта.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: аяншалагшад Байгалай эрьеэр холын замда зорин гарана. Эндэ амарагшад ходоодоо хүхюун согтойнууд.

В. ГАУЧЕНОРЭЙ фото.

СПОРТ

ТОБШОХОНООР...

△ УРАН ҺАЙХАНАЙ ГИМНАСТИКА. Оронoймнай чемпионка Киевэй Ирина Дерюгина СССР-эй кубогта хүртэбэ. Ростов-на-Дону хотодо ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ Ирина Дерюгина 39,3 балл абаа.

Үнгэрэгшэ жэлэй СССР-эй чемпионка Наталья Крашенинникова 38,85 баллтайгаар хоёрдохи һуури эзэлбэ. Омскын түлөөлэгшэ, дэлхэйн чемпионка, үнгэрэгшэ жэлдэ кубогта хүртэһэн Галина Шугурова 38,45 баллтайгаар гурбадахи һуури эзэлээ.

Командануудай дундаһаа Украинын гимнастканууд СССР-эй түрүү һуури эзэлһэн байна.

△ ХОККЕЙ. Москвагай «Динамо» командын хоккеистнүүд үнгэрэгшэ жэлэй ороной экс-чемпион «Крылья Советов» командые 5:0 (3:0, 0:0, 2:0) тоотойгоор шүүбэ. Динамын Чичурин хоёр шайба оруулаа. Воскресенскын «Химик» Ригын «Динамые» 4:2 (2:1, 2:1, 0:0), Горькиин «Торпедо» Ленинградай СКА командые 3:2 (1:0, 1:1, 1:1) тоотойгоор шүүһэн байна. Мүнөөдөө Москвагай «Динамо» команда зургаан наадаһаа арбан очкотой болонхой. Тиихэдэ ЦСКА юһэн, «Спартак» найман очкотой болонхой.

△ ФУТБОЛ. Ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн ээлжээтэ уулзалгануудта «Пахтакор» — «Шахтёр» — 0:2, Тбилисиин «Динамо» — «Заря» — 2:3, «Арарат» — «Зенит» — 4:2, «Спартак» — Карпаты» — 2:1, Киевэй Динамо» — Москвагай «Локомотив» — 3:2, «Днепр» — ЦСКА — 2:0, Ленинградай СКА — «Торпедо» — 1:3 тоотойгоор дүүрэһэн байна.

△ ШТАНГА. Москвада хүндэ атлетикээр үнгэргэгдэжэ байгаа мүрысөөндэ манай ороной 82,5—90 килограммай шэгнүүртэй штангистнууд командадаа хоёр алтан медаль асарба. Тиин СССР-эй суглуулагдамал команда дүн хамта 78 очкотойгоор түрүүлжэ эхилбэ. Болгариин команда — 70. Польшын спортсменүүд 62 очкотой болонхой. Тиихэдэ ехэ алтан медальда СССР-эй, Болгариин гурбан спортсменүүд хүртөөд ябана.

(ТАСС).

УНШАГТЫ[Х] һонирхохо байхат

700 ЖЭЛЭЙ ҺҮҮЛ[...]

Монах Бренден гэгшэ нүхэдтөө аяншалга хэ[...]ри 700 жэлэй саада тээ Е[...]һоо далайгаар тамаран, Америкын эрье хүрэһэн ю[...]жэ Ирландиин урдын бэ[...] соо домоглогдодог бай[...]

Ерэхэ жэлдэ бүлэг э[...] тэдһээ бүридэһэн экспеди[...]рэ урдын аяншалагшад[...]рөөр уһан замда гараха[...] гэхын тула эндэхи нэгэ[...]дэ Ирландиин урданай [...]гэдэг суднадал тон адли, һаар бүреэтэй онгосо бар[...]жа байна. Аяншалагш[...] мянган миль зам гатал[...] Тэдэнэр Исланди, Грен[...] аралнуудай хажуугаар га[...] Лабрадорой эрье хүрэхэ [...]готой. Тиихэдээ урдань [...]ландиецууд энэ замаар [...]жа, викингүүһээ бүри урд[...] Хойто Америкэ хүрэжэ [...] байгаа гү гэжэ элирүүл[...]рилго табигдана.

(ТАС[С])

ЮУНШЬЕ ДЭМЫ ХОСОРНОГҮЙ

Шубуу үсхэбэрилдэг Г[...]ско үйлэдбэриин нэгэ[...] (Московско область) шуб[...] аргал суглуулжа болбос[...]ха цех хүдэлжэ эхилээ. [...] манай орон соо түрүүшы[...]хай тиимэ оньһон түхэ[...] туршагдажа, нарижуула[...] жаруулагдажа байна. Шу[...]дай аргалай заримыень [...] таагаад, мэшээглэжэ үтэ[...]гэ болгон худалдадаг ю[...]гөө заримыень тусхай г[...]лятортa хэжэ, ногооной [...]тай, патокатай холёод, б[...] соруулан монсогойлжо, [...] гахай шахахадаа эдюул[...]жээл болгон гаргана. Шу[...]дай аргал холижо бэйл[...] гранулированна тэжээл[...]гэ тусгаар үнэртэй, тэр[...]мал дуратайгаар эдидэг [...]

(«Сельская жизн[ь»] журналһаа абта[...])

Хилын саанаһаа

телефон телеграф радио

БЕРЛИН

СССР-эй посольствын һануулга

ТАСС

Сентябриин 19-нэй үдэр ФРГ-гэй газар нютагуудай дотоодын хэрэгүүдэй министрнүүдэй заседаниин Баруун Берлиндэ болоһон тушаа һануулгын бэшэг Баруун Берлиндэ байдаг баруун гурбан гүрэнэй засагаархидта ГДР-тэхи СССР-эй посольство эльгээгээ.

Тэрээн доторнь иигэжэ тусхайлан тэмдэглэгдэнэ гэбэл, ФРГ-гэй дотоодын хэрэгүүдэй министрнүүдэй соносхогдоһон зүблэхэ зүйлтэй конференциие Баруун Берлиндэ үнгэргэлгэ энэ хотын аюулгүй байдалай ба статусай асуудалнуудта хамаадана. Тиимэһээ Баруун Берлин тушаа дүрбэн талын хэлсээндэ. түбхын түрүүн энэ хотын ФРГ-дэ хамаагүй байха тухай, тэрэнэй засаг захиргаанда мэдэгдэхэгүй тухай хэлсээнэй гол ёһондо зүришэнэ.

ДЮССЕЛЬДОРФ

Нэрэ хүндынь улам ехэ боложо байһанай гэршэ

ТАСС

Дюссельдорфдо хоёр үдэрэй турша соо үргэлжэлһэн, ГКП-гэй «Унзере Цайт» газетын һайндэр юу харуулааб гэхэдэ, ажалшадтай Баруун Германиин коммунис хэблэлэй холбоо барисаанай улам бэхижэжэ байһые эли тодоор гэршэлнэ.

ГКП-гэй түрүүлэгшэ Г. Мис түгэсхэлэй митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, һайндэрэй хэмжээ ябуулгануудта хамта дээрээ 400 мянган хүн хабаадаа гэбэ. Ажалшадай дунда үнэн үгэ тараадаг, тэдэнэй аша туһын түлөө хододоо тэмсэдэг ябадал газетын хүсэн, тэрэнэй нэрэ хүндын улам ургажа байһанай эшэ үндэһэн болоно.

«Унзере Цайт» газетын һайндэртэ 20 гаран ороной коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэд хабаадаа. Тэдэнэй дунда совет делегаци бии. Тэрэнэй бүридэлдэ КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, Совет эхэнэрнүүдэй комитедэй түрүүлэгшэ лётчик-космонавт В .В. Николаева-Терешкова орожо ошоо.

НЬЮ-ЙОРК

АЮУЛГҮЙН СОВЕДЭЙ ШИИДХЭБЭРИ

ТАСС

Бэеэ дааһан шэнэ гүрэн—Папуа Шэнэ Гвинейе Организацинигаа гэшүүн болгон абахыень ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXX сессидэ Аюулгүйн Совет дурадхаба.

Советскэ делегаци Папуа Шэнэ Гвинейн арад зониие, правительствые бэеэ дааһан байдалтай болоһонтойнь дашарамдуулан халуунаар амаршалаад, шэнэ республика зохихо һуурияа ООН-до эзэлхэ гээд мэдүүлээ.

АФИНА

Х. ФЛОРАКИСАЙ МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Орон доторхи бүхы демократическа хүсэнүүдэй нэгэдэлтэ ябуулга хангаха шухала гэжэ Грециин Коммунис партиин Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь Х. Флоракис тусхайлан тэмдэглэбэ. Грециин коммунис залуушуулай эмхиин үүсхэлээр үнгэргэгдэһэн искусствын фестиваль дээрэ тэрэ иигэжэ хэлээ.

Грек арад шэн нэтэрүүгээр тэмсэжэ, зарим тэды сүлөө туйлаа, гэбэшье олохон шухала асуудалнууд шиидхэгдээдүй байна гэжэ Х. Флоракис мэдүүлбэ. Фашис хунтын тала баригшад гүрэнэй аппарадта үшөөл нүлөөтэй байһаар гэжэ Х. Флоракис тэмдэглээ.

Арад зоной ажамидаралай хэм хэмжээн улам доошоо ороно, хүдэлмэригүйшүүл олошорно гэжэ КПГ-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь ажаглаба.

Империалис гүрэнүүдһээ Грециин дулдыдалгые усадхаха шэглэлтэйгээр правительствын хараалһан хэмжээнүүдые Коммунис парти дэмжэхээр бэлэн. Грециин коммунистнууд национальна ба гадаадын монополинуудай зонхилолгые хэзээшье мэдэрхэгүй байха гэжэ тэрэ тусхайлан тэмдэглээ.

АНГЛИ. Энэ хүниие Кемридж хотын үйлсэдэ саг үргэлжэ хаража болоно. Джерри Болс нэгэ доро 18 хүгжэмэй инструмент дээрэ наадажа шададаг эрдэмтэй юм. Тэрэнэй «джаз-оркестртэ» барабан, табагууд, тамбурин, гурбан гитара, банджо, хоёр үлеэдэг гармонь, зургаан флейтэ, хоёр жэмбүүр ба нэгэ шэбшүүр тоологдоно.

ТАСС-ай фотохронико.

ОСЛО

ОСЛОДО СЕМИНАР БОЛОБО

ТАСС

Советскэ Союзтай холбоотой хойто оронуудай — Норвегиин, Даниин, Финляндиин ба Швециин хани барисаанай бүлгэмүүдэй түлөөлэгшэдэй хоёр үдэрэй семинар Осло шадархи Леангколлена гэжэ нютагта болоод, тараба. Тэрэнэй хүдэлмэридэ Гадаадын оронуудтай хани барисаа, соёлой холбоо хэхэ совет бүлгэмүүдэй союзай делегаци хабаадаа.

Энэ семинар «Норвеги — СССР» гэжэ бүлгэмэй гушан жэлэй ойн һайндэртэй дашарамдуулагдан зарлагдаһан байна. Эндэхи уулзалгада хабаадагшад һанал бодолнуудаа зүбшэн хэлсэһэн, Европодо аюулгүй байдал ба харилсаа холбоо хангаха зүблөөнэй шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр хани барисаанай бүлгэмүүдэй бэелүүлхэ зорилгонуудые хаража үзэһэн байна. Хельсинкидэхи зүблөөнэй амжалтайгаар дүүрэһэн ушар амгалан гуримаар зэргэ оршохо гол ёһонуудай бата хүсэтэйе лаблан баталаа, социальна ба экономическа ондо ондоо байгууламжатай гүрэнүүдэй хоорондын хани барисаанай, харилсаа холбооной хүгжэхэ шэнэ шатын үндэһэ һуури табяа гээд хани барисаанай бүлгэмүүдэй түлөөлэгшэд тоолоно гэжэ бүгэдын дуугаар баталагдаһан коммюнике дотор хэлэгдэнэ. Советскэ Союзтай харилсаатай хойто зүгэй оронуудай хани барисаанай бүлгэмүүдэй түлөөлэгшэдэй семинар ба зүблөөнүүдые ходо зарлажа байха тухай шиидхэбэри баталан абтаа.

НЬЮ-ЙОРК

ДУРА ЗОРГООРОО, ХУУЛИ БУСААР ААШАЛДАГ ЗАСАГ

ТАСС

Фашис урбалтын болоһоор хоёр жэлэй үнгэрөөд байхада, Чили дура зоргоороо ба хуули бусаар аашалдаг засагтай орон болонхой байһаар. «Нью-Йорк Таймс» газетын элирхэйлэн бэшэһэнһээ харахада, Чилидэхи мүнөөнэй байдал тушаа иимэ тобшолол хэхэ үндэһэ баримта захаһаа бии.

Үнэн сэхэ хүнүүдые барижа хаадаг, сохидог наншадаг ябадал мүнөө эндэ үдэр бүриин гурим болонхой гэжэ тус газетэ тэмдэглэнэ. Засагай газарһаа тунхаглагдаһан мэдээнүүдэй ёһоор, таба мянганһаа үсөөн бэшэ хүнүүд эндэхи түрмэнүүд ба концлагерьнуудта тамалагдан зобожо байна. Урбалтын удаа политическэ хэрэгээр хаагдаһан үшөө мянгаад хүнэй хуби заяан тухай огто мэдэгдэнэгүй. Тэдэнэй мүнөө байһан газар тухай «мэдээн» үгы гэжэ засагаархид мэдүүлнэ. Ушар байдалыень мэдэхэ хүнүүдэй элирхэйлһэнэй ёһоор, тэдэ мянгаад зон алагдаһан янзатай.

Ажалгүйшүүлые ехээр олошоруулһан, үйлэдбэриие үсөөхэн баяшуулай мэдэлдэ оруулһан, продукци бүтээн гаргалгые эрид хорооһон Чилидэхи сэрэгэй засагай экономическа политикые «Нью-Йорк Таймс» шүүмжэлнэ. Тоолон багсаажа үзэхэдэнь, чилийцүүдэй энэ жэлэй олзо оршые 1970 онойхитой жэшэбэл, 40 процентээр хороһон байна. «Энэ тоо Чилиин хүдэлмэришэн ангида ямар ушар удхатайб гэхэдэ, эдэнэй байдал бүхэли үетэнэй үзөөгүй ядуу тулюур болонхой гэжэ тус газетэ ажаглана.

Засаглан зонхилжо байгаа хунтда эсэргүүсэлгын улам хүсэтэй боложо байһан тухайда «Нью-Йорк Таймс» тэмдэглэнэ. Урбалта хэгшэдые даб дээрэ гол түлэб дэмжэдэг байһан хүнүүдшье мүнөө сэрэгэй засагаархидта дураа гутанхай гэжэ газетэ бэшэнэ.

БУЭНОС-АЙРЕС. (ТАСС). Амгалан байдал туйлаха зорилгоор лэ харилсаа холбоо тогтоохые хүсэдэг Чилиин комитет сэрэгэй фашис хунтын гэмнэлгэ мүрдэлгэнүүд ба алалга хюдалгые эрид буруушааһан мэдүүлгэ тунхаглаа. Элдэб церковьнүүдэй түлөөлэгшэдэй ородог энэ комитедэй мэдүүлгые Аргентинын «Опиньон» газетэ дам буулган хэблэбэ. Тэрээн доторнь иигэжэ тэмдэглэгдэнэ: Чилиин сэрэгэй засагаархид айлга-түбэгшөөлгын оршон байдалые улам һүжэрөөн, хүнүүдые олоор барижа хааха политика ябуулжа үргэлжэлһөөр. Гансахан сентябриин тэнгһээ урагша эндэхи түрмэнүүдтэ 95 хүн хаагдаһан байгаа. Август һара соо тэндэ 100 гаран хүн баригдажа хаагдаһан байна. Эдэнэр бүгэдын яаһаниинынье мэдэгдэнэгүй.

НЬЮ-ЙОРК

США-гай президентдэ хоро хүргэхэ һэдэлгэ гаргагдаа

ТАСС

Сан-Францискада (Калифорни штат) сентябриин 22-ой үдэр США-гай президент Дж. Фордын бэедэ хоро хүргэхэ һэдэлгэ гаргагдаһан байна. 45 наһатай Сара Мур гэгшэ гостиницаһаа автомобиль тээшэ ошожо ябаһан президентые револьвероор буудаа. Гэхэ зуура, буудаха үедэнь тэрэнэй гарай сохигдоһон дээрэһээ, Дж. Форд һомондо дайрагдаагүй. Хоро хүргэхэ һэдэлгэ гаргагша баригдажа тушаагдаа.

НЬЮ-ЙОРК

ООН-ой ГЕНЕРАЛЬНА АССАМБЛЕЙН XXX СЕСС[И]

ТАС[С]

Эндэ боложо байгаа ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXX сесси дээрэ юрэнхы политическэ асуудалаар үгэ хэлэлгэ эхилбэ.

Бразилиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Азереду да Сильвейра үгэ хэлэлгэдээ нэхэ зуураа уласхоорондын эб найрамдал ба аюулгүй байдал сахиха хэрэгтэ Нэгэдэмэл Нацинуудай Организаци бүри эдэбхитэй үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй гэжэ һанамжалаа.

США-гай гүрэнэй секретарь Г. Киссинджер заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Холбоото Штадууд ондоо үзэл бодол баримталдаг оронуудтай харилсаагаа һайжаруулхые оролдохо байха гэбэ.

Канадын гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Макекен стратегическэ зэбсэгүүдые хизаарлаха тухай хөөрэлдөөнүүд политическэ шахардуу байдалые политическэ галаарнь һуларуулха ябуула[...]да шухала удха шана[р...] байһанда анхарал хан[дуу]лаа.

Хельсинкидэ гар таби[гда]һан Түгэсхэлэй акт гүрэ[нүү]дэй хоорондын харилсаа[н]хи түгшүүрилтэ байда[л] һуларалгын улам гүнзэ[...]жэ байһаниие лаблан г[эр]шэлнэ гэжэ Перугай га[даа]дын хэрэгүүдэй министр М[и]гель Анхель де ла Ф[лор] Валье мэдүүлбэ. Буу зэб[сэ]гүүдые хураалгын асуу[д]лые зүбшэхэ бүхэдэлхэйн [кон]ференци һаяар зарлаха [шу]хала гэжэ министр һан[ам]жална.

Тэрэшэлэн Замбиин, З[аи]рай, Шэнэ Зеландиин, Са[ль]вадорой, Гвиней-Бисау[гай] түлөөлэгшэд үдэшын засе[да]ни дээрэ үгэ хэлээ.

Юрэнхы политическэ ас[уу]далаар үгэ хэлэлгэ үргэлж[лэ]жэ байна.

ПРАВДА БУРЯТ[ИИ]

Нэгэдэхи хууда[һан]. «Хуряалгын шиид[хэхэ] үдэрнүүд» — түрүү [...] «Ажалай эршэ» — Г. [...]пиковэй статья. А. Ко[р...]вагай. «Зургаан одон [...]ба» гэһэн корреспонд[енци]. «Олон миллион хүнэй [...] хүдэлөөн» — ТАСС-ай [ма]териал.

Хоёрдохи хууда[һан]. «Мүрысөөн: хүн, бр[игада], комбинат». «Алмалта[...] арга ехэ» — В. Штер[...]гын статья. Совет оро[н...]нэ һонин». Ажалшада[й ...]шэгүүд.

Гурбадахи хууда[һан]. ООН-ой Генеральна А[ссам]блейн XXX сесси дээрэ А. [А.] Громыкын хэлэһэн үгэ. [...] бэрсэг дэлхэйн һони[н].

Дүрбэдэхи хууда[һан]. Спортын һонин. Хилы[н саа]наһаа. Баримта, мэд[ээ]нүүд.

РЕДАКТОР
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

СЭЕХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.55 — Дамжуулгын программа. 10.00— Шэнэ һонин. 10.10 — «Бидэнэр байгаалитай танилсанабди». 10.35 — В. Маяковский. «Хэн болохобиб?» (үнгэтэ). 11.00 — Футболоор олимпиин турнирта хабаадаха эрхэ олохын түлөө мүрысөөн. СССР—Норвеги (үнгэтэ). 12.30 — «Спортлото». 12.45 — «Горнистнар дохёогоо үгыт!» (үнгэтэ). 13.30— Забһарлалга. 13.40 — «Шатарай һургуули». 14.10 — «Партийна гэгээрэлэй һуралсалай шэнэ жэлэй эхиндэ» (үнгэтэ). 14.40 — «А, ну-ка, девушки» (үнгэтэ). 16.10 — Футбол. СССР—Норвеги (үнгэтэ). 17.40 — «Спортлото». 17.50 — «Дэлхэйн арадуудай уран бэлиг» (үнгэтэ). 18.20 — В. А. Моцарт. Квартет фа-мажор. 18.30 — «Время». 19.00 — «Харгы замай аюулгүйн түлөө» (үнгэтэ). 19.30 — Забһарлалга. 19.40 — «Партийна гэгээрэлэй һуралсалай шэнэ жэлэй эхиндэ». КПСС-эй ЦК-гай пропагандын таһагай секторые даагша Г. А. Дмитриев дамжуулгада хабаадалсаха (үнгэтэ). 20.10 — «А, ну-ка, девушки». 21.40 — Футбол. СССР—Норвеги. 23.10 — «Гол харгы зам». — документальна фильм. 23.30 — «Дэлхэйн арадуудай бэлиг». 24.00 — «Время». 00.30 — «Сережа» — уран һайханай фильм.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 20.30 — Залуушуулда — «Факел». 21.30 — «Элүүр энхэ байлга» — тележурнал (буряадаар). 21.50 — Телевизионно һонин.

Манай адрес, телеф[оны]

г. Улан Удэ, ул. Лен[ина ...]

Телефоны: редакто[ра] 2-54-54, приёмная—2-5[...] зам. редактора — 2-6[...] зам. редактора — 2-6[...] отв. секретаря — 2-5[...] секретариат — 2-66-76, [от]делы: партийной жизн[и] 2-60-91, сельского хоз[яйст]ва — 2-64-36, 2-63-80, [про]паганды и агитации—2-5[...] промышленности и [строи]тельства — 2-61-35, [...]кого строительства и б[...] 2-69-58, культуры и ш[кол] 2-60-21, писем и сельк[оров] 2-67-81, информации [...] 2-34-05, общественна[я при]ёмная — 2-56-62, маш[инописное] бюро — 2-57-63, корр[ектор]ская — 2-35-95, фотол[абора]тория — 2-33-61.